

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-szörös sorban egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár száma 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
- TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, november 19.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Lecke Körbernek.
Tisza Körber ellen.
Paál László családja.
Két gróf haren.
A politikai helyzet.
A Nemzeti Szalon Aradon.
A világi emlékoszlop.
A király szavai.
Az új hadtestparancsnok.
Az aradi Rákóczi-ünnep.
A színházak nyugdíja.
Betörő-fogás a korszón.
Esküvő a halál küszöbén.
Tárcsa: A szépség kulisszái. Írta: Karr Alfonz.
Csarnok: Eupraxia. Vlahatza Alexandrije.

Lecke Körbernek.

Arad, november 18.

A politikában is van osztó-igazság. Khuen grófot megbuktatta Körber beszéde, s Körbert alighanem Tisza István beszéde buktatja meg.

Pedig az osztrák miniszterelnök furfangos ember. Hasonlít azokhoz a falusi mulató legényekhez, akik a korcsmában addig hozatják a jóféle borokat, míg egyszerre csak azon veszik észre magukat, hogy pénz dolgában felére sem telik a piros lajbi zsebében. Előbb összeszólalkoznak taszigálják, lökdösik egymást, s mikor a helyzet arra a pontra ér, hogy odajön békét csinálni közbük a korcsmáros, akkor egy pillanat alatt megfordul az állapot, a sok duhaj legény el-

ereszti egymást, s mind a korcsmáros kezd ütni. Ennél a pontnál a legnagyobb verekedés közben is egyetértenek.

Az osztrák parlament mindenben eltanulta a falusi bormérések divatját. Ugylátszik, maga a kormány feje kultiválja a hagyományos csárda-szokásokat.

Körber ur legszebb sikereit annak köszönheti, hogy alkalomadtán dühös kirohanásokat intéz Magyarország ellen. Mikor úgy érzi, hogy már az ördögnek se kell a politikája, mikor látja, hogy népszerűsége minden párt előtt elfogyott, akkor simit egyet előkelő kecskeszakállán, és méltóságteljes leereszkedéssel megleckézteti a magyar „provinciát”. Azt tudja, hogy ennél a pontnál egyetért cseh, lengyel, osztrák és minden egyéb csajvadék; s érzi, hogy amikor Magyarországot bántja, akkor őt nem ütik, nem rugdalják.

Másfél hónapja annak, hogy Körber ur egy ilyen kitörése nevezetes eseményeket vont maga után. A Reichsrath szeptember 23-iki ülésén, az osztrák miniszterelnök ezeket mondotta:

— A kiegyezési törvény szerint minden, a mi a hadsereg egységes vezényletére, vezérletére és beszerzésére vonatkozik, kizárólag fenn van tartva ő felsége a legfelsőbb hadur intézkedésének. Ennek megváltoztatása nemcsak ezen hatáskör korlátozásának szándékát, hanem természetesen Ausztria törvényes jogainak és érdekeinek korlátozását is tartalmazza.

Körbernek a magyar belügyekbe tör-

tént eme beleavatkozása óriási vihart támasztott Magyarországon. Khuen gróf miniszterelnök, a bécsi hivatalos körök hűséges szolgálója felrohant Bécsbe, majd hazajött s idehaza az a hir kelt szárnyra a lapokban, hogy a magyar miniszterelnök nem lesz abban a helyzetben, hogy Körbert desavualja, mert az osztrák miniszterelnök véleményét az uralkodó is osztja.

A villám, a képviselőház szeptember 29-iki ülésén csapott le. Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök egy szánalmasan meghunyászkodó beszédeben így szólt:

— Körbernek a hadseregére vonatkozó nyilatkozata csak azon jogokat kívánta megóvni, melyeket az uralkodónak az 1867. évi XII. törvénycikk biztosít.

E minden önérték nélkül való kijelentést gerinctelen megalázkodásnak tartotta az egész magyar parlament, s Khuent leszavazta, megbuktatta a saját pártja.

Tegnap újra szónoki babérok után vágyott Körber ur. Nyilván ott tartott megint, hogy a padfedelket fejéhez hajigálni készült a békétlen ellenzék, tehát jónak látta ismét magára huzni a magyar vilámhárítót. A Reichsrath tegnapi ülésén azt erősítette, hogy nem fogad el olyan jogtételt, mely Magyarországon a király és az országgyűlés, vagyis a törvényhozás, jogává teszi olyan intézkedés befolyásolását, mely Ausztriában csakis a császárt illeti meg. És ezt megmagyarázta bővebben is, azt állítván, hogy a

A szépség kulisszái.

Írta: Karr Alfonz.

Sokkal több öröme telik az égnek egy megtérő bűnös felett, legalább úgy mondják, mint száz igaz ember felett, kik alhatatosan megmaradtak az erény keskeny utain. Tökéletesen így van a pokolban is.

Ha egy asszony, legitim jogcimen e vagy sem, de teljesen magáénak tud egy férfit, a ki egészen kielégíti hiúságának, szellemének, szívének minden vágyát, legyenek meggyőződve róla, hogy a mikor egy szép napon egy virággal többet tűz hajába, ha felfedez egy új diszt szoknyájára, egy ujszabású mosolyt arcára, legyenek meggyőződve, mondom, hogy ez a virág, ez a diszt, és ez a mosoly nem a boldog halandó, nem az imádott számára lett feltalálva. Az asszonyi toillette ismeretlen istenségek oltára.

A férj, sőt maga az imádó is, a szépség kulisszái mögött csak holmi gépész, disztól, vagy ezekhez hasonló szerepet tölt be. A lámpákon túl kell keresnünk azokat, a kikért eljátszák a darabot.

Egy szép, szellemes és szerelmes fiatal ember végre megnyerte imádottjának, egy csábítóan bájos özvegynek kezét.

Nem ismerte ezt a mondást, melyet hasonló alkalommal egy római hangoztatott:

„Legalább is rossz omen lenne olyan hajóra bíznom magam, melyen már elődöm hajótörést szenvedett.”

A boldogság néhány napja után mindegyik fél egy kissé magára is kezd gondolni, azaz jó magyarán kimondva, mindegyik visszatér szokásaihoz.

Egy estén, miután a fiatal férj átfutva ujságait, jelen volt felesége esti toalettjénél, a miben a fiatal asszonyt olyan ügyes komoruna segíti, a fiatal férj, — szóval — szomoruan nézegette, hogyan börtönzik be a papirosokba felesége szép szőke hajának minden egyes fürtjét, ezt a szép, dus és hullámos szőke hajzatot, melynek minden egyes szála úgy befonta szívet, mint egy szerelmi hálónak aranyos fürtjét.

— Szép barátnőm, szólott feleségéhez, én az estét bálban töltöttem: táncolt zongoráztam, sikere, diadala teljes volt. Késsé bántott is az, hogy ennek a szép zenének a betanulását egészen én élveztem, míg a briliáns előadásból csak a többiekkel együtt vehettem ki a magam részét. Mostan éppen ugyanígy lesz szép hajánál is. Mint az egész világ, én is megcsodáltam ragyogó, hullámos fürtjeit, de saját magamnak, egyedül csak nekem, mi sem marad, mint ezek a hajbodorítók.

— Édes Istenem! mit csinál ön? kiáltott fel újra, látva, hogy felesége keztyűt húz fel.

— Ez régi szokásom, barátom, felelt az ifjú nő és ennek köszönhetem, hogy kezem ilyen hófehér. A mire ön egy kissé büszke is lehetne ám. Egész életemben mindig ilyen preparált keztyűvel aludtam.

— De hát kedvesem, úgy tesz-e szépségével, mint elegans toilletteivel, ékszerivel, csipkékkel? Ha haza térünk a bálból, szépen, csinosan összehajtogatja és gondosan elzárja őket szekrényébe, tokjaiba?

Ezeket a megjegyzéseket nem a legkedvesebben fogadták. A férj erre megismételte őket és most boldogságnak és esztelenségnek deklaráltattak.

— Azt akarja tán, hogy azt mondják rólam, hogy a mióta a felesége lettem, napról-napra csufolok? Ha nem csavargatom be ma este hajaimat, holnapra borzas leszek, sőt a mi még rosszabb, frizurám estére nem fog megállani és úgy fog a vállamra hullani, mint valami szomorú fűz, vagy mint tesztem anyáink turbánjáról a paradicsom madár.

— Bocsánat édes szépem, de hát miért nem választ magának egy olyan frizurát, a mely nem igényelne ennyi elővigyázatot? Minthogy haja nem göndörödik saját magától, hát Isten neki, ne göndörítse! Gondoljon ki valami más hajviselést, hiszen száz féle is van, olyat, a mely nem kényszerít engem arra, hogy estémet egész halom kis papiros mellett töltssem, a miknek suhogása izgítja az idegemet.

— Ugyan menjen! A mikor még udvarolt nekem, egyszer verseket is írt ezekre a fürtökre, melyek ellen ma így fellázad! Az egyik vers tizennyolc verslábos volt. Fürteimnek előgusa nem lehetett rövidebb, fel kellett emelni versét a megénekelte dolog magaslátára!

két állam törvényhozását nem illeti meg a hadsereg vezérletére, vezényletére és beszerzésére való befolyás, mert ez a terület kizárólag a korona felségjogaihoz tartozik. Ezekután olyanforma ravasz okoskodásokat eresztett meg Körber, amelyekben legkegyelmesebb jóindulattal és vállvergetéssel adja meg a felsőbb jóváhagyást a magyar kormány nyilatkozatokhoz, mert belátja, hogy ezek a szegény ördögök odaát Magyarországon az obstrukció leszerelésére kénytelenek voltak pár jól hangzó mondatot kikerekíteni.

Az osztrák miniszterelnök beszédére Tisza István gróf megadta ma a választ.

Ezen a válaszon meglátszott, hogy a kormányelnök nem szaladt Bécsbe hivatalos osztrák hangulatot lesni, nem kereste, nem kutatta, hogy mi erősíti, vagy rendíti meg Körber urat a miniszterelnöki székben, hanem úgy odavágott az „előkelő idegennek”, hogy az ugyan nem fog többé magyar területen orvadászatni szónoki diadalok után.

Egy öntudatos, az igazság és nemzeti büszkeség acéljával felfegyverkezett államférfiu ríposztja volt az, amit a Ház osztatlan tetszése között Bécsnek irányított ma Tisza István.

A magyar kormányelnök kijelentette, hogy hű marad a kilences bizottság által kidolgozott és a szabadelvű párt által elfogadott programhoz, mely szerint az uralkodó jogait a magy. király és magyar parlament, tehát a magyar törvényhozás, bármikor megváltoztathatja. A király alkotmányos jogainak körét, tartalmát a magyar közjog állapítja meg, ahhoz senki másnak köze nincs.

A Tisza István által hangsúlyozott felfogással pedig nemcsak a kilencesbizottság és a szabadelvű párt szolidáris, hanem szolidáris maga a király is, ki ezen program alapján bizta meg Tiszát a kabinet vezetésével. Amikor tehát Körber eme felfogással ellenkező tételt állított fel, akkor ellentétbe került az uralkodóval is.

A két miniszterelnök szónoki csatározásának nem lehet ezek után más következménye, mint Körber bukása.

Tisza Körber ellen.

(A képviselőház mai ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 18.

Körber osztrák miniszterelnöknek a reichsrathban mondott tegnapi beszéde volt a képviselőház ülése előtt a diskussziók tárgya. Előre jelezték, hogy ezeket a nyilatkozatokat az ellenzék napirend előtt szóba fogja hozni, — és csakugyan a szónokok egymásután iratkoztak föl, napirend előtt való fölszólalásra. Hédváryt másodszer tudvalevően Körber nyilatkozatai buktatták meg, — érthető izgatottsággal várták, hogy mint fog ma ez az ügy eldőlni.

Nessi Pál, majd Lovászy Márton, szóltak föl, kérdőre vonva a miniszterelnököt, majd a szabadelvű párt részéről Feilitzsch Arthur báró szölt Körbernek illetéktelen beavatkozása ellen.

Még mielőtt az összes föliratkozottak beszélhetek volna, föllált a miniszterelnök és nyilatkozott Körber kijelentéseiről. Ez volt Tiszának legnagyobb parlamenti sikere. Nemcsak az egész szabadelvűpárt, de az ellenzék is helyeselte kijelentéseit, a melyben kereken ki volt fejezve, hogy Körbernek magyar közjogi kérdésekbe beavatkozási joga nincsen, s ha olyat a gyakorlatban érvényíteni próbálna, a magyar közélet minden faktora erélyesen visszautasítaná. A mikor Körber kijelentéseit finom gunnyal az előkelő idegen diletánskodásának nevezte, a néppárti Kaas Ivor így kiáltott föl:

— Ez pompás volt!

A beszédnek nagy hatása volt nemcsak a szabadelvűpártra, de az ellenzék nagy részére, s ma a politikai körökben tisztán ez foglalta le.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése november 18-án.

— Kezdeté d. e. 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

Perczel elnök feltizenegyszer nyitja meg az ülést. A rendes formalitások elintézése után jelenti, hogy napirend előtt Nessi Pál, Lovászy Márton, Ugron Gábor és báró Feilitzsch Arthur kértek szót.

Körber ellen.

Nessi Pál: Utal Körber tegnapi beszédére, melyben kijelentette, hogy multkor beszédéből mitsem von vissza. Kubinyi Géza kijelentette annak idején, hogy elsőpör minden kormányt, mely Körber jogtalan beavatkozását vissza nem utasítja. Nos, itt az alkalom, hogy Körber kijelentése megkapják a visszautasítást. Körber azt mondta tegnap, hogy a hadsereg vezérleti, vezényleti és beszerzési intézkedési joga kizárólag a királyt illeti meg. Beszél továbbá egységes hadseregről is. Felesleges megjegyezni, hogy az 1867. XII. t. c. értelmében csak alkotmányos uton gyakorolható a fejedelmi jogok; másrészt egységes hadsereget a törvény nem ismer. Magyarország maga intézkedik jogairól, törvényeiről.

Báró Kaas Ivor: S ebbe beleszólási joga senkinek sincs!

Nessi Pál: Körber beszédét visszautasítás nélkül hagyni nem lehet. Gróf Khuen nem utasította vissza határozottan azokat, de meg is bukt. Most itt az alkalom, hogy a kormány és a többség megmondja véleményét. Mutassa meg a miniszterelnök erős kezét. (Helyeslés balról.)

Lovászy Márton: Felolvassa Körber multkor és mostani beszédét és bizonyítani igyekszik, hogy a két beszéd között semmi különbség sincsen. Körber multkor azt mondta, hogy Ausztriának beleszólási joga van hadügyi kérdésekben a magyar ügyekbe. E nyilatkozatot most fenntartotta. Ez a beavatkozási jog pedig ki van zárva, valamint az is, hogy belső ügyekben az osztrák kormány beleegyezésére lenne szükség. Határozott, nyílt és férfias választ kér a magyar kormánytól. Igaz-e, amit Körber mondott? Annál is inkább kérdezi ezt, mert a kilences bizottság programjával ellenkezik a Körber kijelentése.

Báró Kaas Ivor: A magyar miniszterelnökre hivatkozott Körber. (Zaj jobbfelől.)

Gróf Tisza István: Tessék megvárni a három órai vonatot!

Lovászy Márton: A magyar kormánynak kötelessége minden kételyt eloszlatni s kéri a miniszterelnököt, nyilatkozzék a kérdésben. (Helyeslés balról.)

— On tréfás, pedig nincs igaza. Ha ezek a keztyük, ezek a rettenetes keztyük!

— Azt akarja, hogy olyan vörös kezem legyen, mint B. asszonynak, mivel ma este olyan sokat foglalkozott?

B. — Kicsoda? én? ... B. asszonynyal? Esküszöm önnek ...

— Oh, sohase is esküdjék, kedves barátom, hűtlensége nagyon is meg lenne büntetve maga a siker által.

— De végre is drágám, nem bájolhatná el szépségének esodálott valami természetesebb módon? Ha van egyáltalán gyümölcs, a mely nyersen ehető, úgy a szépség az. Megkimélhetné szépségét ettől a nagy komplikált konyhától, melynek én vagyok az áldozata. Nem tart attól, hogy velem megeshetik az, a mi nem egy szakácscsal megesik, hogy elveszti étvágyát?

Nagyon sokáig folytatta volna így a beszédet. Okoskodása úgy röpködött felesége szép feje körül, mint a kis éjjeli pillangók, mint a kis éjjeli lepkék a világító lámpagömb körül, oda-oda koppannak, de belé nem röpülhetnek. Igen ám, kórték már, hogy vonuljon vissza.

Negyedórával utóbb visszatért. A hálószobát csak egy alabástrom lámpa világította meg, halvány-kékes fényvel, a mely hasonlított a felhők mögé rejtőzködő hold fényéhez.

Ekkor aztán egy naiv jelenet következett, olyasféle zsánerben, mint ahogy azt Perrault leírja a kis Piroška és a gonosz farkas között, a kít a kisleány nagymamájának néz:

„Milyen vastag karod van, nagymama” stb.

— Ah, barátom, mit jelentsen ez a különös öltözöt?

— Semmit, vagy legalább is nagyon keveset. Egészen egyszerűen csak követtem az ön példáját; a kéz szépsége igen lényeges dolog; az enyém egy idő óta igen el van hanyagolva, gondolni fogom ezentúl. Egyelőre, ma éjjelre, minthogy nincs másféle keztyűm, hát fekete sevrókat huztam fel.

— De hiszen még mást is látok!

— Ja ez! holnap reggel vadászni megyek és azt gondoltam: korán fel fognak költeni. Reggel a láb kissé fel van duzzadva. Csak egészen új csizmáim vannak, nem tudnám sehogyse felhuzni őket. Felvettem hát most. De bocsánatot kell kérni a sarkantyúért, nem lehet lecsavarni őket, nem viselek lecsavarható sarkantyukat.

— Oh! de hát az a sarkantyupengés türehetetlen!

— Istenem, drágám! és milyen zajt csapnak az ön papillonjai!

Azt hiszem, hogy kölcsönös engedmények segítségével, így aztán mégis csak kiegyeztek. Mikor oly nagy a boldogtalanság.

Drága Martheom!

Azt hiszem, felesleges ismételnem, hogy milyen keserű fájdalommal hagytam el Páris. A te barátságodon kívül, mely olyan drága nekem és a mely ezek között a szomorú körülmények között se tagadta meg magát, tudod, hogy még kitől is választ el engem ez a száműzetés.

Barátság jobban megfér a postával, mint a szerelem.

De emlékeimet elhozom magányomba és a régi fák árnya alatt reá és reád gondolok.

Keserű boldogságot szerzek ilyen magam-

nak emlékeimből. Te és ő irtok nekem, látni fogom, hogyan ér véget a téi és hogyan születik a tavasz. Ezer friss virág nyílik majd a szívemben, mint azok, melyek a pázsitot bezománcozzák. Megőrzöm híven őket, hogy felajánlhassam majd neki, mikor viszontlátjuk egymást, ha ugyan addig a bánat el nem ragad ebből a világból, melyet pusztává tesz az ő távolléte.

Írj gyakran, beszélj magadról és róla és ne feled el a te szomorú ...

Juliedet.

U. I. Emlékeztess rám Margueriteot és Clotildeot.

Második u. I. Viselik még a magasra fésült soppo frizurákat?

Valami bált ad a prefektura és férjem mindenképen azt akarja, hogy elmenjek oda. Elcipelem hát oda is szomorúságomat, de mégse szükséges, hogy az emberek megijedjenek tőlem.

Tedd meg nekem azt a szívességet és üzenj el Podargyerehez, közös cipészünkhöz, hogy küldjön a címre három pár fehér satin és négy pár angol bőrcipőt.

Menj el magad drágám Bethsabé asszonyhoz és ügyelj, hogyan csinálja türkizkék ruhámat. O mindig a saját feje után szeret járni.

Ime utasításaim; ne engedd, hogy bármi is eltérjen tőlük!

Türkizkék szövet, hasonló színnel átfűzve, három vágott cakkos volánal. Minden volant bársony díszítsen, kis fekete csipkével szegélyezve. A csipkét fel kell arranzsálni egyenesen fodron. A derekat is hasonló fodor díszítse, ép-

Báró *Feilitesch* Artur: Tiltakozik Nessi amaz állítása ellen, mintha szóló és társai nem utasítanak vissza Körber fejtegetéseit. Mulckor egy szerencsétlen kijelentés révén leszavazták Khuent, most szóló kijelenti, hogy nem látja be Körber osztrák jogát és nem is helyesli ezt. De tulságos nagy fontosságot nem tulajdonít Körber beszédeknek, mert azoknak semmi joghatályuk nincs. (Zaj balfelől.) Gyöngeségünk jele volna, ha ezt mindig visszautasítanók. Mert a mi törvényeinket mi hoztuk végre s minden beavatkozást vissza kell utasítanunk.

Thaly Ferenc: Körber az osztrák császár felhatalmazására beszélt.

Báró *Feilitesch* Artur: Nem ismer magyar területen osztrák császárt. Ismételtén sajnálatát fejezi ki a felett, hogy Körber nagyarázataival akadályt gördít a belső kibontakozás elé. (Helyeslés jobbról.)

Nessi Pál: Félreértett szavait igazítja helyre.

Tisza István beszéde.

Ezután nagy figyelem között *Tisza* István állott föl, hogy Körber nyilatkozatára reflektáljon.

A miniszterelnök beszéde szószerint így szól:

Tisza István gróf miniszterelnök: Tisztelt képviselőház! Miután több felszólalás történt ugyane tárgyban, talán helyes lesz ha nyilatkozom, mielőtt mindazon képviselők nyilatkoztak volna, a kiknek ma az elnök ur az engedelmet ezen napirend előtti felszólalásra megadta. Az eddigi felszólalásokban megemlékeztek a képviselő urak azon tényről, hogy az osztrák miniszterelnök ur a Reichsrath tegnapi ülésén bizonyos excursiókat tett a magyar közjog terrenumán.

László Mihály: Ez a helyes kifejezés!

Tisza István: Én nem érzem magam indíttatva arra, hogy az osztrák miniszterelnök urnak a magyar közjogra vonatkozó fejtegetéseivel érdemlegesen foglalkozzam és csak azt jegyzem meg, hogy én a magam részéről nem mennék ugyane terre és nem tennék ily kijelentést az osztrák közjogra vonatkozólag. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középben. Halljuk, a bal- és szélsőbaloldalon.) De utóvégre is, ha egy állam miniszterelnöke

pen így az ujjakat is, a melyek azonban dupla ujjak legyenek.

Hogy Bethsabé asszony semmit se változtasson, semmit se tegyen hozzá utasításaimhoz, miket elutazásom napján adtam neki! Épen így ügyelj másik ruhámra is. Fehér tül ruhát, négy volannal, melyet apró korall és vadrózsaágak emeljenek fel. Derék redőzve, hasonló kis csokrokkal díszítve. Rövid budgyos ujjak, a balon át keresztül korall-ág vezessen a vállig. A hajdísz a te izlésedre bízom: de előtted csináltasd; természetesen a fehér tül ruhához való korall-ágból és vízi növény-levelekből, melyek hosszan alácsüngjenek.

A türkizkék ruhához való hajdísz, kék anémonéból legyen készítve, kerek koszoru alakban. Végre is ez lesz az egész, mit idén télen csináltatok, rendezj nekem egy rózsaszínű tül ruhát. A szoknya három fodorból álljon, széles csipkével szegélyezve, özötte pedig himzett, színes mezel virág guirlanddal és vegyítve szalmahimzéssel. A szoknya alja fehér szatin legyen, szalaggal és csipkével díszítve, a derék kivágása négyszögletes és az egészet himzés borítsa; elől három kis szalagcsokor, a szalag végén cseresznyepiros sávval. A legalsó szalagcsokor végei hosszan az övön alól lebegjenek alá. Ujjak két kis fodorból mezel virágcsokorral.

A fejdísz mezel virágkoszoru legyen, özötte olyan szalaggal, mint a milyen a derekat díszíti.

Ird meg, hogy divat e még a princesse-ujj és hogy himzett csipkével szegélyezik-e még?

Csókol Julie.

egy másik állam közjogára vonatkozó kijelentést tesz, azoknak se jogi hatályuk, se külön politikai jelentőségük nem lehet.

Kaas Ivor báró: Sőt nagyon is van! Akár így van, akár úgy!

Elnök: Kérem, méltóztassanak a szónokot nyugodtan meghallgatni. (Halljuk.)

Tisza István: Azok, hogy egy angol kifejezéssel éljek, egy *distinguissed foreigner*, egy *előkelő idegennek dilettáns nyilatkozatai, melyeknek különösebb súlyt tulajdonítani hiba volna.* (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középben. Mozgás a baloldalon.)

Kaas Ivor: Ez pompás volt!

Tisza István: Én úgy gondolom, hogy az mireánk nem tartozhatik, hogy az osztrák császár fejedelmi jogainak természetét, körét és tartalmát illetőleg az osztrák közjog minő dispoziciókat tartalmaz. Abban se látok semmi szerencsétlenséget, ha e tekintetben az osztrák- és magyar közjog között eltérés mutatkozik. Az egyedüli kérdés, a mihez nekünk közünk van és a mihez aztán senki másnak nincs köze, csak nekünk, hogy a magyar király alkotmányos fejedelmi jogainak körét, természetét és tartalmát a magyar közjog határozza meg. (Élénk helyeslés az egész Házban.) Erre vonatkozólag módunkban áll, tisztelt Ház, hogy úgy fejezzem ki magam, hitelesen konstatálni a tényállást. A közelmúltban nyilatkozott e tekintetben a szabadelvű párt és kifejezést adott azon meggyőződésének, hogy a miniszterium politikai felelőssége a korona minden tényére kiterjed és az országgyűlés törvényszerű befolyása minden alkotmányos jogra nézve fennáll; valamint kijelentette azt is, hogy a magyar király alkotmányos fejedelmi jogainak körét a magyar törvényhozás: a magyar király és a magyar országgyűlés együtt bármikor megváltoztathatja. (Ugy van!)

Köztudomásu tény, hogy e program-pont az én teljes hozzájárulásommal jött létre, azzal teljes szolidaritásban voltam és vagyok. (Élénk helyeslés.) Ha tehát ily előzmények után ő felségétől megbízást nyertem a kormányalakításra, úgy gondolom, egy közhitelű és kétségtelen igazolása annak, hogy az illetékes magyar alkotmányos faktorok felfogása e tekintetben micsoda. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középben.) Azt hiszem, ez tiszta helyzet, és csak azt fűzhetem hozzá, hogy e tiszta helyzettel szemben a legnagyobb nyugalom és hidegvérrel hallgatok meg bármily egyéni kommentárt, mert úgy hiszem, hogy más tényezőknél e kérdésekbe beleszólásuk nincs. Es ha próbálnának más tényezők nemcsak ilyen elméleti nézetet nyilvánítani, a miben megzavarni senkit se akarok, de gyakorlati irányban is ily irányu ingerenciát gyakorolni az ügyek vezetésére, úgy gondolom, hogy ez a magyar közelet minden faktora részéről a legerélyesebb visszautasításban fog részesülni. (Percekig tartó élénk éljenzés és taps a jobb oldalon, helyeslés a Ház minden oldalán.)

Ugron helyeseli Tiszának.

Ugron Gábor: Örömmel hallotta a miniszterelnök felszólalását, mert az erős fellépés jelet adta, melyet az utóbbi időben nélkülözni kellett. De a miniszterelnök elfelejtett rámutatni arra, hogy az osztrák befolyás az utóbbi időben állandóan módot keresett és talált, hogy a magyar ügyekbe beleszólást szerezzen. Oseink is mindig arról panaszkodtak, hogy magyar

ügyekben idegen tanácsosokat hallgatnak meg, kik nem ismerik a közjogot. Körber rendszert csinált ebből. Ez a rendszer Magyarország ellen izgatja a királyt és sajnos, hogy ezt a rendszert kivégezni nem tudják. Ennek oka pedig az, hogy kellő visszautasítást kifejezni nem tudunk. Magára van hagyva a magyar király s nincs senki, a ki a magyar közjoggal a kezében ő felségének megmondhassa, hogy az osztrák és a magyar alkotmány között a különbség lényeges. Az ő felsége körüli miniszteri szék megint nincs betöltve. A nemzetnek érdeke, hogy a nemzet s az uralkodóház egymást megértsék. Az 1867. XII. világosan megmondja, hogy mily ügyekben érvényesülhet a felségjog és ha Körber Magyarország ellen támadást intéz az által, hogy a törvényre hivatkozik, akkor olvassa el a törvény többi szakaszát, melyek arról szólnak, hogy a kiegyezés csak a két alkotmányos állam által köthető meg. Hozzájárul a miniszterelnök visszautasításához. (Általános helyeslés.)

Elnök öt percnyi szünetet ad. Szünet alatt élénken hullámoz a folyosó. Általános megelégedéssel beszélnek *Tisza* István magatartásáról.

Az ujoncvita folytatása.

Szünet után az ujoncvita folytatása következik.

Kecskeméthy Ferenc beszél a javaslat ellen az obstrukciós argumentálások egész fegyvertárával felszerelve.

Azután *Zboray* Miklós beszélt hosszabban. A beszéd után két kisebb jelentőségű interpelláció következett, a mire az ülés véget ért.

Paál László családja.

(Lázár Béla dr. fölölvizsgálásához.)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, november 18

A Nemzeti Szalon Aradra ránduló vándortárlata az aradi közönségre nézve kiválóan érdekes lesz. Elmondtuk már ennek okát. *Paál* László, a néhai zseniális festőművész aradmegeyi ember, itt bontogatta tehetsége szárnyait. Aradon is sokan figyelemmel kísérték a nagytehetségű ifjút, bizonyos tehát, hogy a kiállítás elé, melyben *Paál* László négy jeles alkotással lesz képviselve, az ismerősök és a műbarátok nagy érdeklődéssel tekintenek.

Paál Lászlót halála után csakhamar elfelejtették s talán ma senki se tudná már, hogy ki volt, ha *Lázár* Béla dr., a jeles esztétikus és műkritikus, ki nem ragadta volna a feledés homályából. *Lázár* Béla dr. óriási iáradtsággal szedte össze a *Paál* László életére és művészetére vonatkozó elszórt adaokat és ezzel nagy szolgálatot tett az elhunyt művész emlékének egyrészt, a magyar műtörténelemnek másrészt. *Lázár* Béla dr., mint alábbi levelemből kitűnik, *Paál* Lászlóról könyvet is fog kiadni.

Lázár dr. ebben az ügyben a következő levelet írta hozzánk:

Nem lehet véletlen, hogy Magyarország két legnagyobb festője, *Munkácsy* Mihály és *Paál* László ifjúkorában Arad városában kapták tehetségüknek erős istápolását. Arad városának most alkalma nyílik *Paál* Lászlót négy jelen alkotásában a Nemzeti Szalon tárlatán megismerni. Ezt az alkalmat használom fel, hogy bemutassam Aradnak nagy művészfiát, *Paál* Lászlót, hálából azért a szívesességért, mellyel kutatásaimban az aradiak részéről elhalmoztak.

Mielőtt *Paál*ról szóló munkám megjelenne, főképp az Aradot érintő fejezeteket és művészetének jellemzését vasárnap d. e. az Aradi Nemzeti Színházban — vetített képek kíséretében — be fogom mutatni. Teszem ezt jótékony célra, *Paál* Lászlónak elhagyott családja javára, kik Aradon élnek és mindenképp megérdemlik a közönség támogatását.

Kérem tehát Arad városát, hallgassa meg ennen dicsőségét és segítsen ezáltal a nagy művész elhagyott családján.

Lázár Béla dr.

Erdemes, hogy az elmúlt évben a budapesti tárlaton egy tüzeset micsoda pusztítást vitt véghez Paál László műveiben. Lázár Béla dr. a Nemzeti szalonban egy külön kiállítás keretében összegyűjtötte Paál László műveit s egy alkalommal tűz támadt, mely Paál László legértékesebb képei közül négyet elhamvasztott.

A négy kép egy angol műbaráté volt, aki csak az egyik képért *harmincezer korona* kártérítést kapott. Az angol műbarát annyira el volt ragadtatva ez előzékenységtől, hogy a megmaradt Paál képeket a magyar nemzeti múzeum képtárának ajándékozta.

Rabovics Márk, a Nemzeti Szalon műtárosa erre vonatkozólag azt közli velünk, hogy miután vasárnap délelőtt tartják az aradi képtárlat vernisszaját s így az esetleg a főolvasás közönségét elvonhatná, megkereste Lázár Béla dr. a főolvasás elhalasztására. Ilyenformán azt valószínűleg vasárnaphoz egy hétre tartják meg.

Két gróf harca.

(A Forgách-Berchtold-ügy.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 18

A legutóbbi képviseléválasztáson a balssagyarmati kerület Forgách Antal grófot választotta meg képviselőnek Hanzély Gyula földbirtokos ellenében. A bukott párt emberei valószínűleg iróniáborút indítottak elkeseredésükben a győztes Forgách gróf ellen. Odáig ment a harc hogy Berchtold Miklós gróf, aki a Hanzélypártnak volt a feje, azzal vádolta meg Forgách grófot a Nemzeti Kaszinó választmánya előtt, hogy az orfeumban egy izben 100 forintot adott neki kölcsön, Forgách gróf pedig letagadta a kölcsönt, sőt az ellene indított perben hamis esküt tett arra, hogy tőle sohasem kapott 100 frtot kölcsön. Berchtold gróf a feljelentéséhez csatolta Madách Imre noგრádmegyei pénztáros nyilatkozatát, amelyben azt mondja, hogy Forgách gróf a járásbíró előtt való tárgyalás után beismerte, hogy csakugyan kapott 100 frt kölcsönt, de ezt sohasem fogja visszafizetni. Erre Forgách gróf kilépett a Nemzeti Kaszinóból, a mely azonban nem vette tudomásul a kilépést, hanem a feljelentést letárgyalta s a vége az lett a dolognak, hogy Forgách Antal grófot *kigolyózták a kaszinói tagok sorából.* Forgách Antal gróf most már a büntetőjárásbírósnál keresett elégtételt s beganaszolta úgy Berchtold Miklós grófot, valamint Madách Imrét rágalmazás miatt. Viszont Berchtold Miklós gróf hamis eskü büntette miatt jelentette fel ellenfelét. A rágalmazási pör tárgyalását a büntető járásbírósnak folytan felfüggesztette addig, míg a hamis eskü miatt emelt vád tisztázva nem lesz. A budapesti kir. ügyészség *nem vállalta el* gróf Berchtold Miklós vádjának a képviselőt, sőt Forgách gróf meghallgatását sem tartotta szükségesnek. A panaszos, gróf Berchtold felebbezett az ügyészség ezen megszüntető határozata ellen a főügyészséghez, de sikertelenül, mert ez a fórum is helyben hagyta az ügyészség végzését. Ezzel azonban az ügy még nem fejeződött be, mert Berchtold gróf átvette a pótmagánvádat, de az összes fórumokon elutasították vádjával, mert nem találtak semmi alapot a bűnvizsgálat elrendelésére. Az ügyet tehát végleg megszüntették a megvádolt gróf Forgách Antal ellen.

Csak most jutott tehát gróf Forgách Antal rágalmazási panaszba abba a stádiumba, hogy a büntető járásbírósnak tárgyalhatta.

Ma tárgyalta ezt a nagy port felvert ügyet

a budapesti büntető járásbírósnál dr. Farlas Gyula büntető kir. járásbíró.

Erdemes volt Berchtold Miklós kihallgatása. — Mi indította őnt ennek a feljelentésnek megtételére, mi volt az indító oka annak, hogy őn ily lépésre szánta el magát gróf Forgách Antallal szemben? — kérdezte az elnök.

— Az előzménye az volt, hogy Forgách gróf egy izben 100 frtot kért tőlem az orfeumban. En adtam neki. Mikor vártam, hogy visszafizeti a kölcsönt, nem tette. Ezután én Olaszországba utaztam. Mikor visszatértem, azt tapasztaltam, hogy időközben olyan hírek kerültek forgalomba, mintha én tartoznék gróf Forgáchnak 10—15—20,000 forinttal s nem ő nekem 100 frtial.

Ebben a ferde helyzetben kaptam meg Madách Imre nyilatkozatát s hogy a dolgot magamra nézve tisztázam a szállingó hírekkel szemben, kénytelen voltam megtenni kigolyózási indítványomat.

— Mi célja volt ezzel?

Gróf Berchtold (némi gondolkodás után): Hogy megkapjam a 100 forintomat.

— Nem az volt célja, hogy erkölcsileg tönkretegyje.

— A kigolyozás nemcsak az én indítványom alapján történt, hanem sok más, gróf Forgách ellen felhozott dolog következménye volt.

Gróf Forgách Antal kihallgatása következett. — Nyilatkozzék a panaszra s a vádlottak által felhozott körülményekre.

— Ezek hosszú során át tervszerűen vezetett hajszanák ez az utolsó felvonása. Ellen ségeim mindent elkövettek, hogy megbuktassanak a képviseléválasztáson. Mikor ez nem sikerült nekik, erkölcsileg akartak tönkretenni s az ellenem folyó harcnak színterévé a kaszinót tették, ahol nekem nem volt talajon, mint gr. Berchtold Miklósnak, aki családi összeköttetésénél fogva dominálta ott a helyzetet. Indítványt tettem ellenem kigolyozás végett, hamis eskü miatt. Ot fórum felmentett a vád alól, de azért a kaszinó kigolyózott.

Kihallgatták Madách Imrét is. Ma délelőtt a bíró mellőzte a védő kérelmét. Ezzel a bizonyítási eljárás után a bíró az ítélet kihirdetését holnap délután 1 órára halasztotta el.

A politikai helyzet.

(Tisza István beszédének hatása. — Viszálly a függetlenségiék között. — Bécs hangulata. — A főváros állásfoglalása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 18

Az obstrukcióban álmosává váló, egyhangu napok után ma újra nagy hangulatokkal teli nap következett. Ennek főeseménye volt Tisza Istvánnak a képviselőházban tartott beszéde, a melyet más helyen közlünk.

A milyen lelkes hatást keltett ez nálunk, annyira toporzékolnak miatta Bécsben s követelik Körbertől, hogy állja meg a sarat. Az osztrák miniszterelnök *péntek*re jelezte válaszát.

A „*harciasak*“ napja egyre leáldozóban van: Tisza mai kijelentései nyílt erővel fordították ellenük a békepártiakat s egy részük már el is állott a küzdelemtől. Ma a pártot különben a *Polonyi* és *Olay* között keletkezett erősen humoros színű affér foglalkoztatta s e mellett sokat beszéltek az összetűzésről, a mely Nessi és Barta Odön között történt.

A főváros törvényhatósága ma imponáló formában *állást foglalt az obstrukció ellen*, kimondván, hogy ennek megnyilatkozására küldöttséget meneszt a miniszterelnökhöz. Tisza István gróf különben holnap Bécsbe megy a delegációs ügyben,

hogy a közös miniszterekkel tárgyalásokat folytasson a javaslatokra nézve.

A mai eseményekről a következő tudósítást vesszük:

Tisza beszédének hatása.

Fővárosi tudósítónk táviratozza: Tisza István mai nyilatkozatai a Ház minden oldalán azt a meggyőződést keltették, hogy a válság történetében ezzel *fordulópont következett be*. Tisza kijelentéseinek hatása alól egy párt se vonhatta ki magát. Ez kiderült mindjárt a beszéd után. Ugron Gábor felszólalásában oda nyilatkozott mindjárt a képviselőház ülése után történt jelenetekből.

Mikor a képviselők a termekből kitűdultak, az egész szabadelvű párt valószínű örömmámorban, lelkesedéssel üdvözölte Tiszát, a kinek a függetlenségi párt több tekintélyes tagja is gratulált energiikus, önértékes nyilatkozataihoz.

Apponyi Albert gróf még a teremben sietett Tiszához, és a legmelegebben üdvözölte; ezután egész hangosan így nyilatkozott:

— Tisza ma gyönyörűen beszélt. Nyilatkozata a *legkorrektebb volt*. Mondhatom, 1867. óta a magyar miniszterelnöki székből *ily prezis nyilatkozatot nem hallottam*.

Kétségtelen, hogy Körber beavatkozása és a mai nyilatkozat *megerősítették a szabadelvű párt egységét* és fokozták a bizalmat a válságból való kibontakozás iránt.

A függetlenségi pártban nemcsak a békepártiakat elégitette ki ez a nyilatkozat, de többeket a harcosok közül. Csúpan *Lengyel Zoltánék* jelentették ki, hogy rájuk nézve a mai nyilatkozat *közömbös, ők folytatják az obstrukciót*.

Azonban komoly ellenzéki körökben másként fogják föl Tisza nyilatkozatait. Ezek után így beszéltek, *vagy Körbernek, vagy Tiszának menni kell*. Ha Körber hagyja el állását, ez mindenesetre megerősítené Tisza pozícióját a magyar parlamentben.

Teljes bizonyossággal lehet arról beszélni, hogy a függetlenségiék között a *békepártiak kerekedtek fölül*. Ennek bizonyosságául nagy feltűnést keltő jelenet történt ma a képviselőház folyosóján. *Bartha Odön* igen erélyes módon megtámadta *Nessi Pált*, aki egy napilap tegnapi számában cikket irt, azt követelve a békepártiaktól, hogy álljanak félre. Nessi előbb mentegetőzött, de *Justh Gyula, Bizony Akos* és *Bartha Odön* odasiettek és *Bartha Odönnek adtak igazat*. E jelenet hatása alatt azt remélik, hogy a békepárt végkép diadalmaskodni fog a függetlenségiék között.

A szabadelvű pártban.

Tisza István beszédének különösen a szabadelvű-pártra volt mély hatás is. Eddig is észlelték, hogy a párt Tisza erélyes vezetésével jobban meg van elégedve, mint az előbbi pártvezérek lanyha, gyöngye erejével. Az éjjeli ülésen törtétek is ennek az erős pártvezetésnek s a párt hangulatának voltak tulajdoníthatók. Igen lelkes volt ma a párttagok között a hangulat úgy délben a képviselőházban, mint este a szabadelvű-klubban. Tiszát megérkezésekor a pártkörben tüntetően éljeneztek.

A pártban ma egyesek azt a hírt terjesztették, hogy *Tiszát* mai beszéde miatt

ad audiendum verbum idézték a királyhoz, s Tisza már holnap kihallgatásra megy. Azonban rövidesen kiderült, hogy ez a hír valótlan. A király ez idő szerint vadászon van Eisenzben, s csak néhány nap múlva lesz Bécsben. Tisza holnapi bécsi útja azzal van összefüggésben, hogy a delegációk elé terjesztendő javaslatok miatt értekezni óhajt a közös miniszterekkel.

A hatás Bécsben.

Hogy Tisza István beszéde Bécsben nem maradt hatás nélkül, az természetes. A hatás rendkívül nagy volt, valóságos forrongást idézett elő. A bécsi kedélyhangulatnak leghűbb kifejezői a ma megjelent estilapok, melyeknek egytől-egyig a magyar miniszterelnök beszéde teszi a fő eseményét.

Az ujságok mérges hangon utasítják vissza Tisza kijelentéseit és követelik Körbertől, hogy védje meg álláspontját. Ausztriának — mondják — beleszólási joga van azon ügyekbe, melyek az ő pénzébe kerülnek. A közös hadsereg kiadásának kétharmad részét Ausztria fizeti, s így Körber jogosan cselekedett, ha beleavatkozott a katonai kérdésekbe.

Erdekes, hogy ma reggel, amikor még Tisza beszéde nem hangzott el, egészen másképen beszéltek a bécsi lapok. Egy részük elítélően nyilatkozott Körber kijelentéséről.

Az osztrák politikai körökben biztosra veszik, hogy a mikor a király vadászatairól visszaérkezik, Körber beadja lemondását.

A főváros az obstrukció ellen.

Budapest mai közgyűlésen erősen szerepelt a politika. Az obstrukció elleni állásfoglalás és az új kabinet üdvözlése voltak többek között napirendre tűzve. A politikai ügyek nagy érdeklődést keltettek a városatyák között, kik már előzőleg, kedden este minden kerületben értekezletet tartottak.

Mikor a kormány bemutatkozásáról szóló leirat került sorra, Tolnay Lajos bizottsági tag kettős indítványt terjesztett elő, ítélt el a törvényhatóság a parlamenti ellenzék obstrukcióját, s üdvözölje küldöttségileg az új kormányt.

A kérdésben szavazással döntöttek, s a közgyűlés tizenöt szó kivételével, elfogadta az indítványt.

Az ellenzéki városatyák körében a határozat miatt nagy az elkeseredés.

Polónyi és Olay afférje.

A függetlenségi párt belső háboruját személyes ügyek, afférek teszik még kritikussabbá. A Ház folyosóján Barta Odön tüzött össze Nessz Pállal, — a szünet közben pedig egy második, az előbbinél kínosabb incidens történt. A folyosón időző ujságírók közé magából kikelve rohant Olay Lajos, s így szólt:

— Feljogosítom önöket, hogy írják ki lapjaikban Polónyira vonatkozó azon kijelentésemet, hogy ő egy *expensnotás gazember!*

Az első pillanatban senki sem tudt, hogy miről van szó, de később úgy magyarázták a dolgot, hogy Olay Polónyinak egy a tegnapi Tallián-féle vacsorára vonatkozó tréfás megjegyzését vette komolyan és ezért lobbant olyan haragra Polónyi ellen. Midőn Polónyi Olaynak

fenti kijelentéséről értesítették, Polónyi azonnal segédekét küldött Olayhoz.

A sértésre okot szolgáltató megjegyzés az volt: Polónyi a Tallián-lakoma után tréfából azt híresztelte, hogy Olay a szájöblögető vizet, a melyet ebéd végzetével körülhordoztak, — megitta. Polónyi magát a lovagias ügyet is tréfásan fogta föl, a minek jellemzésül segédekül Sipuluszt (Rákosi Viktort) és Kaas Ivor bárót küldte ki. Olay a maga részéről Kubik Bélát és Fáy Istvánt nevezte meg. A segédek holnap délelőtt a képviselőházban fogják tárgyalni a különös lovagias ügyet.

TÁVIRATOK.

Az angol és olasz királyi pár találkozása.

Windsor, nov. 18. A fejedelmi személyek megérkezésekor a kastélyban felelősen díszőrség katonásan tisztelgett. A kastélyban tartott családi ebéden az angol és olasz királyi páron kívül Viktória hercegnő, a walesi hercegi pár és Krisztián schleswig-holsteini herceg nejevel résztvettek. A windsori lordmajor 52 Windsorban élő olasznak a városházán lakomát adott, a melyen ezek nemzeti öltözetükben jelentek meg.

Elhunyt osztrák képviselő.

Prága, nov. 18. Dr. Brzrad Ede országgyűlési képviselő, deutschbudi polgármester és kerületi főnök Deutschboudban meghalt.

A Nemzeti Szalon Aradon.

(A megnyitás előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

Vasárnap délelőtt nyílik meg a Nemzeti Szalon képtárlata, mely két héten át lesz látható a Weitzer János-utcai polgári fiúiskolában. Az aradi közönség bizonyára érdeklődéssel várja a megnyitást, s örömmel üdvözli nemes törekvéseben a Nemzeti Szalont.

Tegnap este érkezett Aradra Rubovics Márk festőművész, a Nemzeti Szalon műtárosa, a Szalon technikai személyzetével; ma pedig a műtárgyak ömögét hozta a vonat. A képek és szobrok javarésze, mintegy 800 darab, Temesvárról jött, ahol vasárnap zárult be a két hétig tartott tárlat. Ez a gyűjtemény egy teljes kocsi-rakományként jött a vonaton és hatalmas butorszállító kocsi kellett a beszállításához. Jókor reggel állott már az iskola bejárója előtt a nagy alkotmány, amelyből egyenként nagy gondnal hordták fel a képeket és szobrocskákat a kiállítási helyiségbe, amelyet Almási Pál igazgató a célnak teljesen megfelelő állapotban adott át a Szalon képviselőjének.

Délután 30 ládában 50 újabb nagy festmény érkezett Budapestről. Ezek azok a művek, amelyek a Szalon őszi tárlatán voltak kiállítva, s amelyeket a tárlat bezárulása után a vidéki tárlatok közül elsőnek az aradi kiállításra küldöttek le.

A kiállítás anyaga tehát 850 műtárgyból áll, amihez azonban még három aradi festőnek, névszerint: Visontay Kálmánnak, Urhegyi Alajosnak és Balla Frigyesnek a képei járulnak. A polgári iskola díszterme és rajzterme előreláthatólag szűknek is fog bizonyulni ennyi műtárgy befogadására, s így 60—80 festmény ki is fog szorulni, ha csak egy harmadik terem nem sikerül esetleg a tárlat részére megnyerni.

Az idei kiállítás azonban nemcsak mennyiségben elsőrendű, hanem műbecsre nézve is

magas színvonalon áll. De a Szalon vezetősége gondoskodott arról is, hogy a képvásárló közönség igényei is kielégítést nyerhessenek és jeles mestereknek egész csomó kisebbmértetű, olcsóbb képét vette fel a tárlatba. A festmények ára ilyenformán 50 és 10,000 korona között váltakozik. Az összes képek értéke eléri a 250,000 koronát.

A rendezési munkálatok ma megkezdődtek és lázasan folynak, mert a tárlatot már szombaton mutatják be a sajtó képviselőinek. Az ünnepélyes vernissage vasárnap délelőtt tizenegy órakor lesz. A kiállítás védnökségére Urbán Iván főispánt fogják fölkeríteni és e célból holnap érkezik Aradra egy festőművészekből álló küldöttség. A Szalon elnökségét a megnyitáson Vészti József országgyűlési képviselő-alelnök fogja képviselni.

A vernissage-ra a belépődíj 2 korona lesz; más napokon azonban csak 50 fillér. Egyes személyek részére három koronájával bérletjegyeket is fognak kiadni, amelyek ugy a vernissagera, mint a tárlat egész tartamára érvényesek. A kiállítás két hétig tart és naponta 9 órától 5-ig lesz nyitva.

A világsi emlékoszlop.

(A hely kijelölése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

Ismeretes az Aradi Nemzeti Szövetségnek az a terve, hogy a világsi fegyverletét helyét emlékoszloppal jelöljék meg. A szövetség ezt a hazafias vállalkozást úgy tervezi, hogy az oszlophoz minden város és megye törvényhatósága egy-egy, a tervrajz szerint megállapított formájú követ ad, a melyek összeállítása és alapba foglalása fejezné ki leghűbben az ország kegyeletét a világsi szomorú események iránt.

Ily értelemben tett indítványt annak idején a Nemzeti Szövetségnek Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő, s a szövetség megbízásából Steiner József aradi műépítész el is készítette az emlékoszlop tervét. A legutóbb, e tárgyban tartott tanácskozáson elhatározták, hogy ezen célból egy bizottságot fognak Világosra küldeni, melynek feladata lesz a helyszini szemlét megtartani. Ezen megbízatáshoz képest Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő és Steiner József mérnök ma Világosra utazott. A kiküldötteket szíves fogadtatásban részesítették s ezekkel együtt indultak utnak. Ott voltak báró Bohus Lajos, Török Árpád körjegyző, Krausz József igazgató tanító s a világsi intelligencia több tagja.

Hosszas megfigyelések és mérések után különösen két helyet találtak alkalmasnak az emlékoszlop elhelyezésére. Az egyik hely Bohus báró birtokán lévő emelkedett hely lenne, honnan messzire lehet ellátni s így az oszlopnak egyszersmind megvolna a megfelelő háttér is. A másik alkalmas hely a községben lévő László-kút, melynek peremén helyeznék el az oszlopot. A megfelelő háttér itt is szép.

Mindakét kiküldött még ma visszaérkezett s a Nemzeti Szövetségnek a napokban tesznek jelentést, a mely aztán véglegesen dönteni fog, s megteszi a lépéseket az országos mozgalom megindítása iránt, a mely e hazafias terv megvalósítására fog vezetni.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Pesti nők, operette. (Páros bérlet.)
Péntek: Pesti nők, operette. (Páros bérlet.)
Szombat: Pesti nők, operette. (Páros bérlet.)

A színészek nyugdíja.

— A színészkongresszusból. —

Arad, november 18.

Ma délelőtt folytatta a színészegyesület rendkívüli közgyűlését *Komjáthy* János elnöke alatt. A kongresszuson ma megjelent gróf *Festetics* Andor, a vidéki színészet országos főfelügyelője is. A mai tárgyalások kiváló fontosságúak voltak, mivel ma tárgyalták a színészek új nyugdíjszabályzatát.

Napirend előtt *Tompa* Kálmán (Kolozsvar) 200 koronás alapítványt tett agg színészek javára egy ottani „*Muskáti*” asztaltársaság nevében.

Ezután rátértek a rendkívüli közgyűlés legfontosabb tárgyára, a nyugdíjintézet reformjára és új alapszabályainak tárgyalására.

A színészegyesület nyugdíjintézete mai helyzete türehtelen és tarthatatlan. A szegény öreg színészek nyugdíjaztatásuk esetén alig kaptak száraz kenyérre való. Nyugdíj összegüköül ugyanis 52 százalékot kellett levonni, úgy hogy 600 koronás nyugdíjas színész most csupán 288 korona évi nyugdíjban részesül. *Ditrői* Mór a tanács elnöke néhány szóval melegen ajánlja a tanácsnak két évi szorgos munkájának eredményét, a most előterjesztendő új nyugdíjszabályzatot. E nyugdíjszabályzat értelmében a számításhoz a progresszív rendszert vették alapul, a melynek elve az, hogy a nagy, a gazdag segítse a kicsinyt, a szegényt.

Mészáros Kálmán irodáigazgató ezután ismertette az új nyugdíjszabályzatot, kimutatván a régi és az új közti különbséget.

Az elnök kérésére a jelenlevő *Sólyom* Jenő p. ü. tanácsos, mint szakértő ismertette a nyugdíjintézet mostani helyzetét s kijelentette, hogy az intézet határozottan az anyagi csőd szélén áll s ha most nem határozná el magát a nyugdíjszabályzat változtatására, úgy néhány év múlva a nyugdíj összes levonása 70—75 százalékra fog növekedni. Az új szabályzat szerint a mostani 6 százalékos nyugdíj befizetés helyett 6—10 százalékos befizetés fog eszközölni, a mi által elérhető az, hogy öt év múlva a mostani nyugdíjas tagok nyugdíjösszege emelkedni, a jövőben nyugdíjazandó tagok pedig szinte a teljes nyugdíjösszegben fognak részesülni.

A közgyűlés zajos tapssal honorálta a tanácsos kimerítő felvilágosításait, a mire annak egyes pontjai körül széles mederben indult meg a vitatkozás.

* **A Cigány.** Szilgietti fantasztikus cselek ményü népszinműveben, a *Cigány*-ban, van két szerep, mely szinpadai és szinjatszási szempontból fényes technikával van megírva: ez *Zsiga* cigánynak és szerelmes leányának *Rózsának* alakja. E szerepek bármelyikéhez csak szinpadai tenetséggel lehet nyulni, mert igazi művészet kell az eljátszásához. Hegyesi Marit nem először láttuk az őrzöngöző szerelmes cigányleány szerepében s ez az alakítása minden alkalommal egyre jobban tetszik. Ma bucsuzott ebben a szerepben a közön égtől, véget érven vendégfellépéseinek első sora, ebben a bucsuzásban azonban több volt a viszontlátás reménye, mint a válás érzete. Ezt tolmácsolta a művésznőnek az a sokszorosított erejű taps, melyben része volt. A közepes színvonalon álló előadásból fényesen kimagaslott *Békés* Gyula alakítása; csupa igazság volt ez, annyi természetes, reális vonással megrajzolva, amennyit az aradi szinpadon csak *Békés* Gyulától lehet látni. (a.)

* **A csodagyermek.** A vigszínház legújabb nagyhatású bohozata szinre kerül Aradon is. Az új darabot a jövő hó elején mutatják be.

* **Választások a színészegyesületben.** Az országos színészegyesületben tegnap töltötték be az irodánál üresedésben volt állásokat. A kandidáló bizottság jelentése szerint a könyvelői és ellenőri állásra 8 pályázó jelentkezett. Ellenőrnök egy: ngulag *Reiter* György helyettes könyvelőt választották meg. Könyvelő *Rechnitz* Elek lett. A színészközgyűlési teremben nem szokatlan lármá kerekedett az eredmény kibírdetése után. A legyőzött ellenfél irtózatossá zaj-

jal új szavazást követelt, amit az elnök nem volt hajlandó elrendelni, ekkor *Márkus* József tanácsnok a választás ellen felebbezést jelentett be. A nagy zaj miatt elnök az ülést 10 percre kénytelen volt felfüggeszteni. A szünet után a pénztárnok választásra került a sor. Tíz pályázó jelentkezett. A kandidáló bizottság ezek közül *Deák* Pétert, *Gonda* Lászlót, az aradi színház nagyszorgalmu, derek pénztárosát és *Breznai* Gézat ajánlotta. Szavazattöbbséggel *Deák* Pétert választották meg, bár a szavazás előtt *Ditrői* Mór azt hajtogatta, hogy *Deák* becsületes jó fiu, de nem való pénztárosnak, e miatt lemondott a tanácsban viselt állásáról.

* **Bochnicsek** magy. kir. operaénekes vasárnapi hangversenyére az előjegyzett jegyek. a mai naptól kezdve ifj. *Klein* Mór könyvkereskedésében átvenetők.

A király szavai.

(Királlysértési pör.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

A budapesti büntető törvényszék esküdt-bírósa ma is egy királlysértési ügyet tárgyal. Ezen pörnek vádlottja *Bernáth* Ottó hírlapíró volt, aki 1903. évi október hó 2-án a *Korona*-tanács cím alatt vezércikket írt a *Független Magyarország* című politikai napilapba, abból az ötletből, hogy a király a múlt év őszén tartott udvari bál alkalmából, amikor az önálló vámterületről került a szó, állítólag így nyilatkozott volna dr. *Stranszky* reichsrath képviselőnek:

— *Ha létesül az önálló vámterület, akkor hiába élttem!*

A budapesti kir. ügyészség *Bernáth* Ottó vezércikkének több részeit inkriminálta, a többek között ezt:

A nemzet érdekeit nem szabad senkinek kedvéért, még a királynak kedvéért sem feláldozni s a királynak ohajait sem szabad teljesíteni akkor, mikor azok a nemzetnek ilyen életbevágó, ilyen kardinális érdekeivel ellenkeznek. A nemzetnek harmincöt év alatt soha vissza nem térülő kárt okozott ez a királyi ohaj s valóságos katasztrófa, hogy vezető férfaink minden királyi ohaj előtt meghajolnak, tekintet nélkül arra, hogy az országnak szabadsága, nemzeti méltósága, függetlensége gazdasági ereje megy tönkre ennek következtében.

A mai tárgyaláson *Zsitvay* Leó elnökölt, a kinek kérdéseire a vádlott előadta, hogy nem akarta sérteni a királyt, de figyelmeztetni akarta a kormányt lelkiismereti kötelességére, és arra, hogy ő nem a király és a dinasztia érdekeit van hivatva védelmezni, hanem a nemzet igaz érdekeit.

— De hiszen tudvalevő dolog, hogy a politikába nem szabad belevonni a király személyét. O felsége személye szent és sérthetetlen!

— Tudom. Nem is tettem volna, ha rendes politikai viszonyok lettek volna. De abban az időben száz és száz ujság, népgyűlés stb. megtette; joggal hihettem tehát, hogy én is megtehetem.

— On ebben a cikkben igen kegyetlenül bánik az ősz király személyével, akit annyi sorscsapás sújtott!

— A ki a cikket elolvassa, meggyőződhet róla, hogy a királyt sérteni nem volt intencióm. Én csak az ellen keltem ki, hogy a király öreg-égét, az őt ért sorscsapásokat ellenünk karjuk kihasználói. Azt mondák: eng-djünk, mert a király öreg, meg van törve, sok csapás sújtotta. Én pedig azt mondom, hogy ha jogainkat egyszer feladjuk, soha többé vissza nem kapjuk.

Ezután a pörbeszédet következtek, a melyek végeztével rövid tanácskozás után budai *Goldberger* Gusztáv hirdette ki az esküdtek verdiktjét, amely nem vétkesnek nyilánította a vádlottat, mire a törvényszék fölmentő ítéletet hozott.

Esküvő a halál küszöbén.

(A gróf és az énekesnő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

A mindennapi küzdelmes élet lüktető zsl-vájában fordulnak elő események, melyek ma még újdonságok s szóbeszéd tárgyai, de holnap már napirendre tér felettük a tömeg. Ilyen érdekes és megható epizódját az életnek jelenti az alábbi történet.

Ezelőtt mintegy öt évvel gróf *Harbuval* Chamaré egy németországi kis vár skában megismerkedett *Blaustein* Hedviggel, egy ragyogó szépségű színésznővel. A gróf, kit ez a dolog utazás közben ért, ott maradt s mindennapos vendége lett a színháznak, s utána a színésznőnek. A mindennapi érintkezés heves szerelemre gyújtotta a gróft és a színésznőt.

Harbuval gróf egyszersmind nagy sportman is volt; különösen az automobilozást kedvelte s ilyen sétakirándulásai alkalmával a színésznő mindig partnere volt. A multkoriban a gróf *Stuttgartha* utazott, hol egy új és modern alaku automobilt vett s a melyen hazafelé indult. *Innsbrucknál* súlyos baleset érte, mert a lejtős országúton egy szembejövő kocsival összeütközött s ennek folytán az ülésről levágódott s eszméletlenül terült el a földön. Ekkor súlyos sebével a bécsi *Löv*-féle szanatóriumba szállították, de az életnek nem tudták megmenteni. Sérülései halálosak voltak.

A gróf végső óráit közeledni érezvén, kedvesét sürgönyilag hívatta magához s egyben a kerületi plébánost és két ismerősét magához rendelte. Mire a színésznő megérkezett — a két tanu már aláírta a gróf végrendeletét.

Ekkor megható jelenet következett. A beteg ágyában felült, mellé állt kedvese, s a plébános annak módja és rendje szerint összeadta őket. Még egy néhány percig elbeszélgetett az új házaspár, s a gróf egy nagyot hörögve, holtan hanyatlott párnáira.

A menyasszonynak tudomására hozzák a jelenvoltak, hogy a végrendelet értelmében két millió koronát örökölt. Mindkét dolog nagy feltűnést keltett, s a grófnak két fivére pörrel támadja meg a végrendeletet.

Az új hadtestparancsnok.

(Probszt Emil táborszernagy.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 18

Néhány nap előtt megirtuk, hogy lo-vag bayersheimi *Schwitzer* Lajos táborszernagyot, a temesvári 7. hadtest parancsnokát a nyugalomba vonuló *Appel* báró helyébe Bosznia és Hercegovina kormányzójává nevezték ki. *Schwitzer* táborszernagy új állását már legközelebb elfoglalja, s illetékes helyen már ki is jelölték utódját a temesvári hadtest vezetésében.

A mint lapunknak Bécsből táviratozák, a temesvári 7. hadtest új parancsnoka ohstorffi *Probszt* Emil táborszernagy lesz, a ki ez idő szerint a nagyszébeni 12. hadtest parancsnoka. *Probszt* táborszernagy, a mint ismeretes, részt vett a lippai hadgyakorlatokon, mint a 7. hadtest ellen hadakozó ellenséges csapatvezénylője, s ez alkalommal kiváló tehetségének adta jelét. Ezek elismerésül történik, hogy most a temesvári hadtest élére kerül, amely az egyik legfontosabb pozíciója a hadseregnek.

Probszt Emil táborszernagy, az új temesvári hadtestparancsnok magyar ember; *Kassán* 1838. május 7-én született és 1857-ben nevez-

ték ki hadnagygyá a 84. gyalogezredben. 1859-ben, mint vezérkari százados az olaszországi és 1866-ban a Poroszország ellen viselt hadjáratban tünt ki, s ezért legfelsőbb elismerésben részesült. 1870-ben a király katonai irodájába osztották be, — és egy év múlva e minőségben, a 3. huszárezred állományába osztották be. Mint alezredes a kassai, majd a temesvári hadtest vezérkari főnöke lett, 1879-ben ezredes lett, és e rangban a gráci főhadparancsnokság, s később a 3. hadtest vezérkari főnöke. Mint vezérőrnagy a krakói, gráci és trieszti gyalogdandárok, majd a prágai gyaloghadosztály parancsnokává nevezték ki. 1896-ban, mint altábornagy lett a szebeni 12. hadtest parancsnoka: 1898. óta tábornagy. Az 51. gyalogezred tulajdonosa, valóságos belső titkos tanácsos, s az I. osztályú vaskoronarend tulajdonosa.

Külsőre Probszt tábornagy igen rokon-szenves ember. Magas termetű, s rövid, közepesen kétfelé fésült szakállat visel. Már erősen ösz, de teljes erejében levő ember, s a lippai gyakorlatokon fáradhatatlanul vezette hadtestének mozdulatait.

Az aradi Rákóczi-ünnep.

(Az ünnepély műsora.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

Arad Rákóczi-ünnepét, a melyet az aradi Kölcsey egyesület irodalmi szakosztálya rendez, a mint megirtuk, e hó 24-én, kedden délután öt órákor tartják meg a városháza dísztermében. Az ünnep műsora immár össze van állítva s annak egyik kiváló érdekessége, hogy az ünnepi beszédet, a mely annak jelentőségét méltatni fogja, Fényes Samu dr., a Kuruc Feja Dávid illusztris szerzője, s a kuruc korszak egyik leghívebb írója tartja. A műsor többi részét helyi- és megyei erők számai töltik ki.

A Rákóczi-ünnep műsora, a melyen már alig fog változás történni, ez:

Elnöki megnyitó, tartja Edvi-Illés László, az irodalmi szakosztály alelnöke.

A világi tanítótestület énekkarának kurucnótái.

Fényes Samu dr. ünnepi beszéde.

Dal, éneklő Sáriot Lajos, cigányzene-kisérlettel.

Alkalmi költemény, írta Farkas Ferenc, szavalja Könyves Jenő, az Aradi Nemzeti Színház tagja.

Kuruc nóták, éneklő Szondy Bella k. a.

Czinka Panna, költemény, szavalja Bechnitz Aborné urnő.

Dal, szerezte Ferch Odön tanár, éneklő Bejczy György, az Aradi Nemzeti Színház tagja.

Tárogató-szóló, előadja Székely Károly.

Kuruc nóta, játssza Gyurkovits András cigányzenekara.

Ének, előadja az aradi tanítóképző énekkara Zoltai Mátyás tanár vezetésével.

A műsort pontban öt órákor kezdik meg, úgy, hogy az előreláthatóan fél hétig fog tartani.

Az ünnepélyre, — arra való tekintettel, hogy azt részben a Kassán felállítandó Rákóczi-szobor javára rendezik, — a rendezőnél nagyobb belépő-díjakat szednek s arra a tagsági kedvezmények nem érvényesek. Belépő-díj: ülőhely 1 korona, állóhely és karzat 40 fillér. Egyebekre nézve a szakosztály a legközelebbi napokban fogja a közönséget tájékoztatni.

Az ünnep műsora bizonyára méltó kerete

lesz Arad Rákóczi-ünnepének, a melylyel a város polgárságának hazafias kötelességét röjja le. Remélhető, hogy az ünnep díszéhez hozzájárul a közönség is. Arad társadalma, a melynek az ünnepléshez a szakosztály módot és alkalmat ad.

HIREK.

Betörő-fogás a korzón.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

A tegnapi esti korzó közönségnek, — fél hat óra tájban, — nem közönséges látni valója volt. Végig nézte, hogy mint hajsznak a detektívek két betörőt, a kiknek letartóztatásának is szemtanuja lehetett.

A rendőrség bünyői osztályához nap-nap után panaszok jöttek, hogy itt fehérneműt, csirkét, libát, ott meg gyümölcsöt, cukrot, nyers kávéot loptak. Több fűszerkereskedőtől értesültek, hogy két suhanc gyanus előttük, kiket a leírás után már ismert a rendőrség. Ezen az uton aztán megindult a nyomozás, de a keresettek sehogysem kerültek kézre. Végre ma véletlenül rajta csípték a titkos rendőrök.

Mátyás detektív esti fél hat órákor szolgálati útjára indult s midőn az Andrássy-uton haladt, észrevette, hogy két csavargó egy üzlet előtt álldogál. Váratlanul odalépett, de a suhancok észre véve a bajt, futásnak eredtek. Mátyás utánuk rohant s nagy hajsza keletkezett a sétáló szemelattára. A csavargók ekkor a Lengyel féle házba menekültek, de ekkor már rendőri segítség is érkezett s egy felreos helyen sikerült őket elfogni. Nagy tömeg verődött össze a kapu előtt, kik közül sokan azt hitték, hogy zsebmetszőt, vagy rablógyilkost fogtak el. Az elfogottakat a rendőrségre kísérték s holnap hallgatják ki őket. Az egyik Luics László, a másik Farkas Vangel Gyula többszörösen büntetett tolvajok. Egyben a kihallgatás után megidézik a károsultakat is, mert alapos a gyanu, hogy e két betörő követte el a közel napokban előfordult lopásokat s betöréseket.

— Erzsébet napja. Magyarország nagyasszonyának, a szomorú végű Erzsébet királynénak napja köszönt reánk. Holnap, csütörtökre lesz a névnapja, melyet kegyelettel ünnepel meg a nemzet. Az aradi iskolákban ez alkalmából gyászünnepek lesznek.

— A tüzezlaktanya. A polgári és katonai vegyes bizottság ma tartotta második ülését a tüzezlaktanya építési feltételeinek megbeszélése tárgyában. A helyre nézve tegnap tanácskoztak, míg ma az építkezés módzatai kerültek sorra. A laktanya, ha a katonai részről kifejezetten kívánság szerint épül, első osztályú lesz és 1 000 000—1 200 000 koronába kerül. A tárgyalások folyamán az építési anyag, a laktanya beosztása, berendezése, a fűtés, világítás, szellőztetés kerültek megbeszélésre. A tanácskozást még folytatják.

— Aradmegye főlliratai a képviselőház előtt. A képviselőház tegnapi ülésén muatta be Perczel Dezső elnök a többi főlliratokkal együtt Arad vármegye két főlliratát: a magyar nemzeti követelményeknek a hadseregben való érvényesítése és a kiszolgált katonák hazabocsátása érdekében. Mind a két főlliratot, a többiekkel együtt „előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett” kiadták a kérvényi bizottságnak.

— Berzeviczy leányának esküvője. Fővárosi tudósítónk írja: Fényes egyházi ünnepség keretében ment ma végbe Berzeviczy Albert válás- és közoktatásügyi miniszter leányának esküvője a központi papnevelő intézet kapornájában Szalay Gábor dr. tartalékos huszárbadnagy,

ker. min. posta- és távirtda fogalmazó, Szalay Imre min. tanácsos, nemzeti muzeumi igazgató és neje, néhai Trefort Mária fiával. A vőlegény az atyja oldalán lépdelt, a menyasszonyt, Berzeviczy Edithet atyja Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter és neje Kuzmik Zsófia (az eperjesi városi főorvos leánya) vezette a nászmenetnek élén diszmagyarban a pálcás násznagy: Szemrecsányi Miklós dr. min. tanácsos haladt. A menyasszony tanuja Szemrecsányi Jenő, a közigazgatási bíróság tanácselnöke. A kultuszminiszter sógora és a vőlegény tanuja Havass Imre közigazgatási bíró volt. A násznép soraiban voltak: Perczel Dezső a képviselőház elnöke, Hegedüs Sándor v. b. titkos tanácsos, Zsilinszky Mihály államtitkár, Fraknoi Vilmos és Várady L. Árpád püspökök, Szalay Kálmán, Hegedüs Lóránd és Nyegre László orsz. képviselők. Az esketési szertartást Szemrecsányi Lajos egri kanonok, a menyasszony közeli rokona végezte. A szertartás előtt és után az orgonán Tarnay Alajos zongoraművész játszott. Esküvő után az ifju pár nászutra kelt.

— Az erdélyi katolikus gyűlés. Kolozsvárott, mint sürgönyzik, ma nyit meg az erdélyi katolikus státusgyűlés, melyen Majláth György püspök és Kornis gróf elnököknek. A megnyitás alkalmából Majláth püspök hosszabb megnyitót mondott. Szabó József főrendiházi tag indítványára a gyűlés a pápának üdvözlő sürgönyt küldött.

— A sorozást újból elhalasztják. A sorozást legutóbb november 23-tól december 23-ig terjedő időközre tüzték ki azon hitben, hogy az ujoncokat addig megszavazza a képviselőház. Mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, ma az a hír járja, hogy a sorozást ismét elhalasztják.

— A jegyzők javadalmazása. Felhivatalosan jelentik: Tisza István gr. miniszterelnök mint belügyminiszter ma az összes megyei alispánokhoz a községi és körjegyzők javadalmazására vonatkozó adatok beküldésére tárgyában rendeletet adott ki. Ennek előrebocsátásával, hogy a fizetésrendezési kérdés megoldásánál mindenek előtt tisztában kell lenni az egész vonalra kiterjedő fizetésrendezés pénzügyi következményeivel, tehát sürgős szükség van a községi és körjegyzők mai tényleges javadalmazásának hű és pontos ismeretére: részletesen előírja a miniszteri rendelet az adatgyűjtés módját, az összes községjegyzők számára szetküldött kimutatási iverk pontos kitöltésére, ezeknek a főszolgabírák és a pénzügyigazgatósági számvevőségek részéről leendő felülvizsgálására vonatkozó részletes rendelkezéseket. A megyénként összesített kimutatásoknak ez évi december 15-éig kell a belügyminiszteriumba felküldetniök. A kérdéses rendeletet a Belügyi Közlöny mai renkívüli száma is hozza.

— A lelkész válópöre. R. S. aradmegyei fiatal gör. kel. román lelkész válópört indított a felesége ellen. A válópör előzményei igen érdekesek s a számai Aradra nyulnak. Szerepe van benne egy román tanítónak is, ki miatt az asszonnyal furcsán bánt el a férj. Mikor Aradról, hol a válasra okot adó eseményt eljátszotta, hazatért a menyecske, a férje a haját tőből levágta, azután neki esett az asszonnyal, úgy, hogy su yos sérüléseket ejtett rajta. Most azután valnak a házasságfelek.

— Házasságok. Lamberger Manó dr. belényesi orvos ma kötött házasságot Aradon Singer Saroltával kisasszonnyal, Singer Simon vag. sellyei orvos leányával Singer Izrael Aradváros törvényhatósági bizottsági tagjának unokájával. A házasságkötésnél tanúk voltak: Hvesz Pál dr. vadaszi körorvos és Éliás Adolf m. pécskai kereskedő.

Heim Samu-l a világi cognacgyár igazgatója e hó 22-én tartja esküvőjét Rosenzweig Olga kisasszonnyal, Rózsahegyén.

— **Elhunyt tanfelügyelő.** Nyiregyházáról jelentik: *Eördögh* Dezső szabolcsmegyei kir. tanfelügyelő ma délelőtt három napi betegség után mellbánta gyulladásban meghalt. *Eördögh* az új kultuszminiszternél történt tisztelgés alkalmával Budapesten hült meg, s már betegen tért vissza a fővárosból. A köztisztviselőben állt tanfelügyelő iránt általános a részvétel.

— **Eljegyzés.** *Radnai* Henrik m. kir. honvéd hadnagy eljegyezte *Fried* Hermin kisasszonyt, *Fried* Márkus kedves és szép leányát Aradon.

— **Elsüllyedt magyar hajó.** Fiuméből nagy tengeri szerencsétlenség hírére sürgőnyzik. Az *Adria* magyar tengerhajózási társulat *Petőfi* nevű gőzöse a tengerbe süllyedt. A hajón levő egész legénység befutott a tengerbe.

— **Allami építkezések a megyében.** Az aradi állami építészeti hivatal két megyebeli állami épületre hírtel árlejtést. *Nagykamaráson* a földmívelési miniszter költségére, 13.383 kor. 92 fillér összeggel óvodát emelnek; az ajánlatok december 9-ig nyújtandók be; *Szekudvaron* a vallás- és közoktatásiügyi miniszter az állami elemi iskola részére 17.069 kor. 85 fillér költséggel építet új épületet; az árlejtés határideje december hó 12-iké. Az ajánlatok az aradi állami építészeti hivatalhoz nyújtandók be.

— **A nábob esküvője.** O-Becséről írja tudósítónk: *Dungierszky* Gedeon dr. bácskai nábob esküvője hétfőn déli 12 órakor ment végbe *Vlachovics* Dóra kisasszonnyal, *Vlachovics* Iván dr. ügyvéd leányával. A násznép mesés fényt es pompát fejtett ki. Mintegy száz négyes fogaton vonult fel, a lovak szerb szokás szerint hosszú selyemkendőkkel voltak díszítve. Az igazán szép menyasszony valódi brüsszeli csipkékből készült toaletteben jelent meg, nyakan pazar briliáns nyakék. Az egyház áldását *Brankovics* György patriárka adta a fiatal párra. Mikor a nábob az esküvő után kilépett a templomból, *Radovanovics* orsz. képviselő *marékszámra* szólt a nép köré a tíz koronás aranyokat. Délután az új pár különvonaton indult el nászutra Párisba.

— **A „Fliegende Blätter“-t eladták.** A „Fliegende Blätter“-t, ezt a régi müncheni vicelapot, mint Berinből jelentik, most eladták a tulajdonosai. Németországban kesé ártott már neki a modernebb szellemű „*Simplicissimus*“ és a „*Jugend*“ versengése, de azért még mindig aranybánya és *Scherl* August az új tulajdonosa, ötödfél millió márkáért vette meg.

— **Kezdődnek a zsurok.** A háztetők első dértakarójává, a vizeken uszkaló első jégpillekkel megérkezik a zsurok szezonja. Itt van az idő, mikor fölrágnak a hét bizonyos napjain a szalonok csillárai. A páratlan szerdák és páros csütörtökök, a hét közönséges napjai megint pirosbetűs napokká változnak át a hölgy kalendáriumában. Megnyílnak a bájos kongresszusok, melyek összehozzák a fiatalokat a szent házasság céljából és sokszor elválasztják azokat, akik már összekérültek. Hanem azért mégis csak másodvirágzását éli már a zsúr, ami egy cseppet sem a mi napjaink találmánya. Madame Roland és madame Necker ragyogó szellemessége teremte meg meg a tizennyolcadik század végén az első zsúrt, melyen nem kisebb dolgot készítettek elő, mint a nagy francia forradalmat. Akkor Klio is rendes vendége volt a szalonoknak, míg most csak a kis Amor settenkedik át a függönyök mögött, a pálmalevelek közt, vagy az ablakmélyedések félhomályában. A könnyű gunyáju kis Amor, akit bekergettek már a haragos szelek a Stefánia olajfái, a korszó platánjai alól a meleg, a puha, a ragyogó szalonokba. Szereti, nagyon szereti a zsurokat a kis isten s amíg kitart mellettük, addig mindig lesznek zsurok a világon.

— **Öngyilkosság.** *Leszkucz* Todor *muszkai* lakos folyó hó 16-án éjjel életuntagságból az udvarán levő kúba vetette magát s meghalt. Hőzáratózóik csak reggel találták meg a kútban Halálát nagy családjá siratja.

— **Gyilkosság a női becsületért.** Véres esemény történt Szatunik krassó-szörénymegyei községben. Egy asszony, hogy támadója ellen megvédelmezze női becsületét, a merénylőt megölte. *Bauer* Miklós jómódu gazda felesége, míg a férje távol volt, rárontott *Svéd* János suhanc és aljas merényletet akart ellene elkövetni. Az asszony kétségbeesetten védekezett, s a vashajtűjével kiszúrta támadója szemét. Ezenkívül több súlyos sebet ejtett rajta, úgy hogy a fiatal ember még ott a helyszínen belehalt sebeibe.

— **Szétugrasztott hazard bank.** A budapesti rendőrség már régóta figyelte a váci körut és hajós utca sarkán levő *Európa kávéház*-at, amely *Rosenberg* Lajos tulajdona. Ebben a kávéházaon rendszeresen folyt a nasi-vasi, fáró, makoó és egyéb veszedelmes hazardjáték. A rendőrség tegnap éjjel megiepte a hazardjátékos kompániát. Nagy társaság volt együtt és sok pénz volt a bankban. A társaság elég vegyes volt. Több hivatalnok, magánzó és háztulajdonos szorongott a revott melu, kiiltott alakok mellett. A társaságban két többször büntetett és már régóta keresett csavargót talált a rendőrség. Ezek *Zelinszky* József és *Deutsch* Salamon. A rendőrség úgy a kávé, mint a hazardjátékosok ellen fejelentést tett a büntető törvény-széken.

— **Kedélyes színházéges.** A *dolce far niente* hazájában, a verőfényes Olaszországban élők kedélyessége sok furcsa históriában nyilatkozott meg. Ilyen az, a melyet az olaszországi lapok egész terjedelmesen leírnak. A napokban a *genuai* színházban a *Parasztbecsületet* adták, melyet az *Excelsior* látványos balett követett. Alig lejtettek a táncosnők néhány lépést, a háttérben lévő kulisszák közül kettő hirtelen meggyuladt. A táncosnők között óriási rémület keletkezett, sikongva igyekeztek menekülni a veszélyessé vált helyről. A közönség az egész jelenetet nyugodtan nézte, mert abban a szent meggyőződésben volt, hogy az egész égés és kiabálás a darabhoz tartozik. Csak akkor lett igazán figyelmessé, midőn a színpadon megjelentek a tűzoltók kézfecskendőjükkel s a tüzet oltani kezdték. Ekkor a karmester, ki a helyzet magaslatára érezte magát, roppantul kedélyes ötletre jutott. Intett embereinek, a kik aztán *egy indulóra gyújtottak* s ennek lelkesítő hangjai mellett *taktusra oltották a tűzoltók a tüzet*. A közkedvelt nótá a közönség szívébe is belopódzott s megleledkezve mindenről, *énekével* kísérte a zenét. Pár perc telt el, a tüzet eloltották s a megijedt balerinák ujult erővel fogtak hozzá a tánchoz. A közönség sem maradt hálátlan, s dörgő tapsviharral jutalmazta a táncosnők játékát.

— **Az öngyilkos Hornis Oszkár gróf.** A magyar születésű Kornis Oszkár grófról, ki Párisban örvengő vérengzések után öngyilkossá lett, újabbán a következőket jelentik: A gróf Párisban rendkívül szegényes körülmények közt élt. Szobájának egész butorzata egy tábori ágyból, egy pár székből és egy asztalból állott. Képzelt, hogy az a grófnő, akiért rajongott, csak a képzeletben élt. A gróf 1874 augusztus 24-én született Alsó-Mizslyén és egyetlen gyermeke volt gróf Kornis Józsefnek. Mint nyolcéves gyermek elvesztette anyját, aki Szabolcs-leány volt és aki önkézzel vetett véget életének. Atyja tízéves korában beadta a bécsi Terézianumba, de a már ekkor exaltált gyermek nem tudott belstörődni a fegyelemre és így atyja egy év múltán kivette a kadétskólából és Budapestre hozta. Atyja 1890. június 8-án halt meg, mire a rokonaihoz nem valami nagy, ragaszkodó 16 éves ifju egyedül maradt a világon és csakhamar elzüllött. Egy időben a drámaírásra adta magát, az irodalmi munkássággal azonban csakhamar szakított és belépett egy bankba hivatalnoknak. Állását azonban minden ok nélkül hirtelen elhagyta és belevetette magát hanyat homlok a kolozsvári arisztokrata társaság mulatózáiba. Ezzel azonban színtén csakhamar belet s egy

napon arra határozta magát, hogy a politikai pályára lép és e célból ment ki Párisba is 1897-ben. Előbb azonban Kolozsvárott letette az államtudományi doktorátust. Közülbelül erre az időre esik *Blaskovics* Sándor darabjának előadása, amely tudvalevőleg Párisban került színre. Ez a példa nagyon hatott a fiatal Kornisra; ő is nekilátott és francia nyelven drámat írt, amelyet elutazás előtt több barátjának meg is mutatott. A darabot Párisban akarta előadni, de tervével sok csalódás érte. Ezeknek a csalódásoknak hatása alatt határozta el, hogy megszerzi a mérnöki diplomát és távoli, exotikus világrészekben fogja kényerét megkeresni. Ezekben az időkben azonban már ő maga is érezte a magán közeledő nagy tragediájának előjeleit. Hazairrott leveleiben keservesen panaszkodik, hogy idegzete napról-napra gyöngébb lesz, hallucináció, látománnyal vannak, s hogy attól fél, hogy előbb-utóbb megőrül. Gróf Kornis távoli rokonságban állott báró *Fejérváry* Géza volt honvédelmi miniszterrel is, akinek egyik leánya egy Kornis grófnak a felesége.

— **Osszesesküvés a svájci köztársaság elnöke ellen.** Egy berlini távirat jelenti, hogy Luganóban tegnap egy veszedelmes anarkistát tartóztattak le. Az illető *Contini* József olaszországi illetőségű munkás. A rendőrségen hosszas válatás után beismerte, hogy három társával megesküdött, miszerint a *svájci köztársaság elnökét megölik*. A merényletnek Bellinzolóban kellett volna megtörténnie, de *Contini* elfogatásával ez megususit. Az anarkistát vasra verve zárták el. A köztársaság elnökéhez több helyről üdvözlő táviratok érkeztek, hogy a veszedelmet elkerülte.

— **Öngyilkos önkéntes.** A budapesti hatóságokhoz az a jelentés érkezett, hogy *Gombos* József szekerész önkéntes, a ki engedelem nélkül hagyta el ezredét, agyonította magát Tordán, ahol atyja köztisztviselőben álló vagyonos polgár. *Gombos* Józsefet már tavaly besorozták katonának, meg is kezdte önkéntes évét, de egy szerencsétlen esés következtében válperecét törte és hazabocsájtották, azonban ez idén október 1-ére újra be kellett rukkolni. Be is vonult a budapesti második számú szekerész ezredhez. Azonban csakhamar kórházba került. A napokban levelt írt szüleinek, hogy ő nem állja sem a katonaságot, sem a kórházat. *Gombos*ék, kik rajongásig szerették fiukat, e levél folytán feljöttek Budapestre s megnyugtatták gyermeküket. Azonban alig értek haza, *Gombos* József szintén vonatra ült és Tordára jött. Itt megkérdezték tőle, miért hagyta el a katonaságot? Azt válaszolta, hogy Kolozsvárra helyezték át Barátai, kik sejtették, hogy a katonaságtól engedelem nélkül távozott, tréfálkoztak vele, hogy láncra verve viszik vissza Budapestre. A szerencsétlen fiatal ember, talán rettegett a következményektől és tegnap este egyik tordai üzletben hatlovetű forgópisztoly vásárolt magának. Azután több barátjával a Korona vendéglőben mulatozott. Az étterem tele volt vendégekkel, midőn egyik asztal mellett tompa dördülés hallatszott.

A másik asztalnál ülők felkiáltottak, hogy: — Micsoda dolog lövöldözni a teremben? Ekkor vették észre, hogy *Gombos* József szekerész önkéntes az asztalra borul, fejéhez kap, majd hanyat esik a székről. Dr. Gruber József megyei aljegyző, a másik az asztaltól hozzáróhant és látva a veszélyt, orvosért küldött. Csakhamar megérkezett dr. Csuka Benő orvos, ki a vérrel borított fiatalember kabátját felgombolva konstátálta, hogy a golyó a szív táján hatolt a testbe, de rögtön halált nem okozott. Később *Gombos* Józsefet, aki magához tért szüleinek közeiben levő lakására szállították, a hol hosszú kínos szenvedés után meghalt.

— **Orosz kémek Bulgáriában.** Szófiából táviratozzák, hogy *Vecserna Posta* nagy feltűnést keltő teleplezéseket közöl az orosz kémek garázdálkodásáról. Különösen egy *Weissmann* Sándor nevű titkos orosz ügynök volt az, aki alaposan kompromittálta az orosz kormány törekvéseit. A *Vecserna Posta* facsimiliében temédek okmányt közöl, amelyek arra valának,

hogy az orosz ügynőkök előkelő bolgár hazafiakat az orosz kormány előtt mint anarkistákat és az oroszellenes mozgalom vezéreit tűntettek föl s így módon nagy összegeket harácsolnak össze.

— **Az elkártyázott asszony.** A novellákból és a bacskaletyákból ismert történet érdekes változattal megismétlődött most *Krakkóban*. Egy könyvnyelmi férj a felesége jelenlétében elkártyázta mindenét s a mikor egyebet nem tehetett kártyára, a feleségét tette fel a barátja szerencsésének ellenében. A férj a játszmát elvesztette Hanem amikor a nyertes jóbarát udvarias modorban a menyecskéhez lépett és karját nyújtotta annak, az asszony olyan pofonrohammal fogadta, hogy a nyertes nyomban lemondott a nyereségről. Ekkor az asszony a vétkes férj ellen fordult s úgy helybenhagyta, hogy a férj sebeit gyógyszerárban kellett apaszokkal és kötésekkal ellátni. A kedveltes kártyapártinak sokat kacagnak a krakkói társaságokban, mert a menyecske ismert szépség s a férj is jó családból származott, előkelő rokonsággal dicsekvő ember.

— **Halál az agyagbányában.** *Lippán*, a múlt levelezőnk írja, *Dorner Fülöp* agyagbányájában a beomló föld *Márián Györgyöt* maga alá temette. Mire elővonták, már *halva* volt. A szerencsétlenül járt munkás nős, egy gyermek apja volt. A vizsgálatot a hatóság megindította.

— **Csaló ügynőkök.** Fővárosi tudósítónk írja: Dr. id. *Glück Soma* orvoshoz, akinek a Gyár utca 5. számú házában van belégzési intézete, a múlt hónap végen beállított egy Kovács nevű házügynök és birtokvédelmi ajánlatot tett az orvosnak.

— Van egy Bokor féle birtokom — mondta az ügynök — Sopronban, tehermentes prima birtok. Vegye meg!

Az orvos azt felelte, hogy meg nem veszi, de csereüzletet köt. Odaadja érte ugyanis a szentlőrinci házáat. Az ügynök roppant aggodalmas, kétségbeesett arcot vágott, végre is azt mondta, hogy tekintélyes provizóért keresztülviszi a dolgot. Másnap csakugyan megjelent Glück lakásán és ragyogó arccal mutatta fel az iratokat, amelyek aláírás után a soproni Bokor féle birtok Glück tulajdonába megy át.

— Jól van barátom, de szeretném látni is azt a birtokot, a melyet megvettem.

— Holnap utazunk — felelte Kovács — és előleget kért az orvostól.

Másnap Glück elmondotta az egész dolgot egy ügyvédnek, azután az ügynökkel vonatra ült és elutaztak — birtoknézőbe. Sopronban egy öttagú társaság várta őket, akik közül egy, dr. Fűredi ügyvédnek mutatta be magát. A birtokot megnézték, tetszett is mindenkinek és Glück egymásután vagy ötféle írást is aláírt. Az ötödik így szól: „a huszonnégy órán alul vizsgáló fél ötezer korona bánatpenzt fizet. „Egy óra múlva pedig Glück a következő sürgőnyt kapta Pestről, az ügyvédjétől: „Csalóbandába került. A birtokon óriási nagy terhek vannak, meneküljön! A gyülekezet természetesen nagy lármával, káromkodással fogadta ezt a sürgőnyt majd megverték az orvost. De a 24 óra még nem telt le s így kénytelenek voltak a már-már lenyelt aranyhalat szabadon eresztetni. Glück pedig örül, hogy két-háromszáz korona árán megmenekült a csalóktól és nem tesz feljelentést ellenük.

— **Finnországból hazajött cigányok.** Nagy Károly aradi cigányprimás messze idegenben, Finnország fővárosában: *Helsingforsban* játszott több hónapon át a bandájával s élményeiről a primás lapunknak levelet is írt, melyet a cigányverseny idején közöltünk. A zenekar most érkezett haza külföldi utjáról s csütörtökön este lép ismét az aradi közönség elé: hangversenyt rendez a *Központi szálló* éttermében, ugyanazzal a programmal, melyet *Helsingforsban* is játszott.

— **Véres verekedés.** *Kovaszincről* írja tudósítónk: F. hó 15. én este kissé ittas állapotban akart haza térni *Rusz Todor* szolga legény, midőn találkozott két társával *Halga Vazul* és *Todor* testvérekkel, kikkel szóváltásba keveredett. *Halga Vazul* kezében lévő bottal úgy ütötte föbe *Ruszt*, hogy eszméletlenül a földre esett s később az arra járó éjjeli őrk szállították haza *Rusz* oly súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy állapota reménytelen.

— **Györgyevics Mita** temesvári nagybíró zenekara, mely zenekar az aradi cigányversenyen az első díjjal lett kitüntetve *ma csütörtökön, november hó 19. én* és a következő napokon a „Fehér Kereszt” szálloda teliért helyiségében nagy hangversenyt tart válogatott műsorral, a melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja *Nagy Lajos* szállodás.

— **Feltűnő!** Legelőcsőbb és legjobb bevásárlási forrás mindennemű csakis elsőrendű finom ékszer, briliáns áruk, ezüst evőeszközök egész kazettákban, valamint diszezt és ajándéktárgyakban. Szigorú szolid árak! Kitűnő pontos kiszolgálást jótállás mellett. *Weinberger Ferenc* jóhírű ékszerészünkél, *Andrássy-tér*, *Központi szálló* épület. Saját elsőrendű ékszerjavító és készítő műhely. Városi és megyei telefon 439.

— **Minden nőnek** tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett *Balassa* féle valódi angol ugorokatej azonnal eltünteti szeplőt, májfoltot és mindennemű tisztátanságot az arcról és annak gyönyörű üdéséget, fiataloságot kölcsönöz, kar tehát varni, mindenképp vegye meg még ma. *Ar. 2 korona*, hozzávaló ugorka szappan 1 kor. 3 drb. 2 kor. 40 fill. *Poudre* 1.20 és 2 kor. Kapható *Balassa Kornél* gyógyszerárban *Temesvár*, *Aradon* *Vojtek* és *Weisz* ura nál, *Krausz Elemér* és társai *drogueria* üzletében, *Földes Kelemen* gyógyszerárban, *Tábor Gyula* gyógyszerárban *Pécskai-ut 18. sz.*, ahonnan titoktartás mellett hazhoz is lesz küldve. Tessed *Balassa* féle ugorokatejet kérni.

— **Hegedűs Gyula** kefe, ecset és pipere készítői-egességi kereskedése *Andrássy-tér 15.* *Hermann-palota*. Nagy választék ruha, haj, fog, köröm, gazdasági és háztartási kefékben, fésű és acél áru, szarvasbőr, cocus lábtörölő, cocus szőnyeg, szivacs és fürdő gyékény nagy raktára.

— **Sárcipő** (galusni) nagy mennyiségben *Porter Vilmos* Nagy Áruházában a Szabadságtéren kapható. Ugyanitt é zékény lábak részére cipők is a legnagyobb választékban kaphatók. Ezen cipők különös tekintettel a beteg lábakra készülnek. Formájuk olyan, hogy a láb a lehető legnagyobb kényelmet élvez, sem a felső bőr, sem a talp nem kemény, hanem puha és a láb természetes formájához alkalmazkodó. Ilyen cipők úgy férfiak, mint hölgyek, sőt gyermekek részére is vannak raktáron, és nem drágábbak, mint a többi cipők. Kívánatra helyben a házhoz küldetnek választékok. Telefonszám 324 Városi megyei.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weisz* nál, *Aradon*.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (*Minorita-palota* — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomtatványt, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x — Parmai ibolya szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcóbort finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcőrűek is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készíti *Szabó Béla* pipereszappangyáros, *Miskolcon*. Kapható *Aradon*, *Vojtek* és *Weisz* gyógyáru kereskedésében.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Pör egy aradi nyomdávalalatt ellen. *Hámory László* dr. országgyűlési képviselő a *Gyulai István* nyomdatársaság mint szövetkezet ellen pört indított, melyben ma volt a bíróság előtt a tárgyalás. A felperes szerint a pör részletei a következők: *Hámory* mikor a szövetkezet megalakult, annak vezetésében mint az ideiglenes igazgatóság tagja részt vett. Ilyen minőségében megbízást nyert az igazgatóságtól, hogy a szövetkezet kiadásában megjelenő *Arad és Vidéke* szerkesztőségét szervezze. *Hámory* ennek a megbízásnak eleget téve, többször *Budapestre* utazott s e közben költséggel merültek fel. Később *Hámory* a véglegesen meg-

alakult igazgatóságtól, melynek ő már nem volt tagja, nyolcszáz koronát követelt említett költségei fejében, melyet azonban az igazgatóság nem folyósított. Ezért azután *Hámory* a nyomdatársaság igazgatóságát nyolcszáz korona erejéig beperelte ügyvédje, *Sealay Károly* dr. útján.

§ **Orgyilkos a patakban.** Az aradi esküdtszék ma felmentette *Biszorka Mojsza* ágrisi lakost, aki a tavasszal *Ágrison* az utmenti patak medréből többször rálőtt *Horgos Gyorgyera*, régi haragosa, akivel a lövés után öltre is kelt. A dulakodás közben újra rálőtt ellenfelére, akinek két golyó még ma is a fejében van. A védő, *Keresztés Gyula* dr. jogos önvédelemre hivatkozott. Az esküdtszék a vádlottat nem bűnösnek mondtotta ki, mire a törvényszék folmentette.

Esküdtek voltak: *Leopold Adolf*, *Barthl János*, *Steinitzer Imre*, *Gábor András*, *Goldschmidt Miksa*, *Geller Izidor*, *Weisz Félix*, *Kerpál Izsó*, *Balla Frigyes*, *Fischer Samu*, *Pavlovits Szvetozár*, *Domány Sándor*, pótesküdték: *Berger József*, *Lillenberg Sándor*.

NAPIREND.

November 19. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Erzsébet. — Protestáns naptár: Erzsébet. — Görög-keleti naptár (november 6.): Pál. — A nap kél 6 óra 58 perccor, nyugszik 4 óra 2 perccor.

Közlöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-museum helyisége mellett 1. lételem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek *Aradra* küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvös, sok helyütt csapadék.

November 19. Az arad-hogyvidéki turista-egyesület választmányi ülése este 6 órakor (Vass-étterem.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, november 18

Időjárás. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozott. Bányadi irányzat mellett 23,000 métermázsa került forgalomba, változatlan árakon. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás esős.

Zárás 12 órakor:

Buza 1904. áprilásra	7.72—7.73
Rozs 1904. áprilásra	6.69—6.70
Zab 1904. áprilásra	5.50—5.51
Tengeri 1904. áprilásra	5.24—5.25
Repce 1904. augusztusra	11.80—11.90

Zárás 5 órakor:

Buza 1904. áprilásra	7.73—7.74
Rozs 1904. áprilásra	6.73—6.74
Zab 1904. áprilásra	5.53—5.54
Tengeri 1904. áprilásra	5.26—5.27
Repce 1904. augusztusra	11.80—11.90

Most jelent meg Magyar nemzetiségi politika

Írta: *Bánfi Dezső* báró.

✿ Bolti ára 1 korona. ✿

Dárdai Sándor

Közigazgatási Törvénytar

3-ik legújabb (1903. évi) kiadása.

10 kötet ára 120 korona.

Kapható:

INGUSZ I. és FIA

könyvkiadóhivatalában *Aradon*,

Weitzer János-(Templom) és *Kazinczy-utca* sarkán.

Városi és megyei telefon szám: 517.

Kerpel Izsó

60,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába

Aradon, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Városi és megyei telefon: 385.

a következő ujdonságok érkeztek:

Magyarban: Ohnet: Méregvásár, Beniczky-né: Nem ism. a mult történetét, Gorkij: Tévedés, Bársony: Előképek, Lengyel: Tavasz mese, Bergeret: Nicole levelei, Uckermann: Buksi életrajza, Gaál: Hiuság, Tormay: Apród-szereltem, Kontur: Birták, Ahegy mögöl, A végzet, Halbe: Ifjuság, Coppée: Az élet harcai, Fréron: Pompadour, Lsky: Bakák Boszniában, Csicséri Bors: Görbe nap, Zobeltitz: A spártai nagynéne, Danka: November, Marni: Akikről nem szól a krónika, Anatole France: A kymel énekes, Werner E.: A toll hőse, Russay: A király követe, stb. stb.

Németben: Bernhard: Sonnenwende, Boy-Ed: Werde z. Weibe, Erhard: Gräfin Ruth, Eschtruth: Am See, Frenssen: Die sandgräfin, Gersdorff: Ein Wille, ein Weg, Gorkij: Blaue Funken, Ehemalige Leute, Marejukka, Heimbürg: Dr. Danz u. s. Frau, Hillera: Und Sie kommt doch, Lindau: Hängendes Moos, Marriot E.: Die Familie Harteberg, Maupassant: Das Bett, May C.: Der Engel der Verbannten, Der Fürst der Bleichgesichter, Schubert: Con fiocchi, Werner E.: Gewagt und gewonnen, Wothe: Irrrendes Licht, etc. etc.

Franciában: Laurent: L'homme invisible, Mary: Morrtel outrage, Nielle: M. roman au Niger, Quinel: Bandits, Willy: La maitresse du prince Jean, Zola: Vérité.

Angolban: Connan D.: Sign of four, Brigadier Gerard, stb.

Kölcsön díj havi 1 koron: 20 fillér, vagy kötetenként 8 fillér.

A könyvek ujak és tiszták.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A keresettebb művek 5—20 példányig vannak raktáron.

Minden ujdonság azonnal kivethető.

A német **pótjegyzék** megjelent és díjmentesen kapható.

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntár,

melyben a legújabb és legértékesebb zeneművek is megjelenésük után azonnal kölcsönzésre kaphatók.

Zenemű kölcsöntári díj egy óra 1 kor. 40 fill., vagy hangjegyenként 14 fillér.

Az egész zeneirodalom minden hangszerre képviselve. — 247 oldalas, teljes zenemű-kölcsöntári jegyzék 40 fillér. A legújabb termékeket tartalmazó **zenemű pótjegyzék** is megjelent és díjmentesen kapható.

Pontos kiszolgálás **vidékre** is.

Ugyane cég ajánlja a n. é. közönség sziv. s figyelmébe

könyv, zenemű és papirkereskedését

melybe 16 új, gyönyörű aradi felvételi képes levelező-lap (közük az új kath. templom hét felvételben) érkezett.

Magyar, német, francia és angol művek óriási mennyiségben antiquarice kaphatók igen jutányosan.

Minden nyelvű szótárak és nyelvtanok nagy készlete. — Minden könyv- és zenemű-ujdonság raktáron.

Képes levelező lapok óriási választéka. Nagyban és kicsinybeni árusítás.

CSARNOK.

Eupraxia.

Irta: Vlahatza Alexandrije.

(Véga.)

Nyugalomba, álomba ringatni igyekezett a gondolatait. Azt hitte, meg kell örülnie. Tágra meresztette a szemét és megborzadva nézett körül. A szoba békés csendje, s hogy minden, amire a tekintete esett, oly tisztán meg volt világítva, enyhítette hatott rá. A tekintete bele-mélyedt a gyertya lángjába, mintha egy messze, édes zenét hallgatna. Aztán odament a tükörhöz. Hosszan nézte magát benne. Kisimitotta a haját a homlokából, az orcáján ott égett a tüdővésznek hervadt pirja. Szomorú mosolylyal nézett fájdalmasan nagy, varázslatos mélabuval teli szemébe.

A világnak gaza van; ő szép, de mit ér vele.

Oly bágyadt. Minek adott neki az Isten fialtságot, báj, szépséget, ha nem engedi, hogy örüljön neki?

Megint megkapta az édes, érthetetlen vágy heve. Pál és Virginia jutott az eszébe, mint ahogy megemlékeztek olyan barátokról, akikkel igazán együtt éltek.

Elgondolta, hogy talán lett volna olyasvalakije, aki őt is szerette volna, kogy e szemek, amelyek most kialvóban vannak, letek volna tán egy szivre, amely megindította volna. Oh és mily mélyen, mily határtalanul szerette volna azt, aki neki adja a szívet! Mint csüggött volna rajt' a tekintete szerelemben égve, mily boldogan mosolygott volna rá, ha eljön, hogy enyhítse a vágját, hogy elojtsa a lélegzetét a forró csókok mohó árjában és akár meg is halt volna az ölelés ellenállhatatlan varázshatalmában. Odaadta volna magát mindenestől, egész lényével, minden gondolatával, minden erejével a szerelmének. A legalázatosabb szolgálója lett volna, ott őrködött volna mellette, hogy csak meg legyen álmának a nyugalma s belevetette volna magát a vadállatok torkába, nehogy a fájdalomnak legkisebb árnya is érintse. Miért nem adott az Isten neki is egy pernyi üdvösséget? Mit tett, mivel vétkezett, hogy ily keservesen büntette? És hirtelen az az érzése támadt, hogy nagy igazságtalanság esett meg vele.

Ekkor örült gyűlölet kelt benne és minden fájdalma vad, mérges dühvé változott. Lecujtani szeretett volna az egész világra és porri zuzta volna az eget ott fenn, ha meg lett volna a hozzávaló ereje. A tükörbe nézett és megijedt a féktelen felháborodástól, amely benne csillogott a szemében, mint hogyha egy ellenségnek dühben égő tekintetét látná. Megint meglátta az arcán a halál színét és mintha tetőtől-talpig tördőfés járta volna be. Megreszkettette a vad kétségbeesés, rémülten meghátrált és a kezét a fejére szoritotta, mintha el akarná fojtani a lüktetést a halántékában.

Es amikor a zavaros tekintete össze-vissza járta a szobát, meglátta apácafátyolát. Lerántotta az asztalról és gyermekes dühében darabokra akarta tépni, de nem bírta. Osszegyűrte a kezében és az ágy alá dobta.

A fiatalságára gondolva s arra, hogy ily hamar kell elpusztulnia, a szívében marcangoló fájdalmat érzett, szánalmat önmaga iránt, amely bebonyolalt a lelkébe. A zokogás majd megfojtotta. Oh, ha elmondhatta volna valakinek megsemmisített életének ezt a mély felháborodását. Zavaros, komor gondolatok tartották fogva és megdermesztették rettentő aggodalomban — úgy érezte, mintha leeresztenék a sirba s mintha hallaná a hang dühögését a koporsója fedelén... Csak készen tudta elüzni a halál gondolatát.

Még meggyógyulhat, élhet és szerethet! Es könnyebültnek érezte magát ez édes álmok varázslatában s szívében kezdett lecsendesülni a vihar. Mintha meleg fény támadna a sötét életében.

Oh, mily nagyon fog tudni szeretni! Mélyen felsóhajtott, aztán lefeküdt és álmatlanul hanyódotott egész éjjel a fekhelyén, megkínözva a nem élvezett örömök képeitől, elemészte a hatalmas, ismeretlen vágy lángjától.

Amaz éjjel óta nem kelt fel többé az ágyból. Az első hóhelyek a friss sirkövét takarták a kolostor templomának udvarán, amelyen olvasni lehetett:

„Itt nyugszik Eupraxia Topala, Isten szolgálója, aki 1849. május 10-én született és 1871. november 8-án halt meg.“

IDEGENEK ARADON.

— November 17. —

Fehér Kereszt szálloda. Keppes Lajos jószágigazgató Nagyhalmagy. — Kenderessy Arpad birtokos Puj. — Stern Ede utazó Bécs. — Kohn Albert utazó Budapest. — Neuher József utazó Bécs. — Blatt Mór utazó Budapest. — Kolmann Rezső utazó Bécs. — Schwarczfeld Frigyes utazó Bécs. — Stern Leó kereskedő Budapest. — Stern Miksa kereskedő Budapest. — Tisch Alfréd utazó Bécs. — Miselbach József utazó Bécs. — Hrschesohn József utazó Budapest. — László Károly utazó Budapest. — Miháélis György gyáros Gabionc. — Heller Lipót kereskedő Bécs. — Heumann József kereskedő Bécs. — Bienenstock Jakab kereskedő Borossebes. — Boborovits Simon kereskedő Trieszt. — Bauer Mór utazó Budapest. — Trinke Adolf utazó Bécs. — Mérey Ferenc hivatalnok Budapest. — Dob Rezső utazó Bécs. — König Mór utazó Bécs. — Schmerr Mikea utazó Bécs. — Vázsonyi Zsiga utazó Budapest. — Roth Bertalan utazó.

Nemzeti színház.

Bérlet 50. sz.

Páros.

Csütörtökön, 1908. évi november hó 19-én:

A pesti nők.

Operette 3 felvonásban. Részint francia eszme után írták: Tann Bergler O. és Norint E. Zenéjét szerette: Lehár Ferenc. Magyar szinre átdolgozták: Feld A. és Mérei A.

SZEMÉLYEK:

Rozsnyay	Bejczl Gy.	Mimi, leánya	Szilassy J.
Prokopné	Pajor Agnes.	Erzsi	Fóti Frida.
Klára, leánya	Rózsa Lili.	Gyuri	Juhai József.
Pedal	Polgár S.	Dr. Czinege	Marházi M.
Strubinszky	Füredi J.	Csiga, irnok	Győre Alajos.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTÉR.*

KÖZPONTI SZÁLLODA ÉTTERME.

Nagy Károly

hirnemes nemzeti zenekara Helsingforsból hazaérkezett,

MAESTE

a Központi-szálloda éttermében

HANGVERSENYT

rendez,

amelyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja.

Jó ételek, tiszta italok és pontos szolgálattól legjobban gondoskodik

tisztelettel:

Weisz Ignác.

Pöstyén

csúsz, kőszvény, sechtas, exsudatok speciális leghűresebb gyógyhelye.

Preop.: a fürdőigazgatóság

Téli kúra
kényelmesen a fürdő-
intézetben.

Házi kúra
es táppal házi orvosi
kezelésben.

Iszap főlerakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kálmán gyógyszertárában, Deák Ferenc-utca 11—12.

Huzás MA.

Tessék

a következő szerencseszámok közül választani:

34646	4266	34636
4272	65125	53973
65107	91760	53959

Ezen

Osztálysorsjegyek

kizárólag csak nálunk kaphatók és megrendelhetők.

Árai

Egy nyolcad	Kor. 1.50
Egy negyed	Kor. 3.—
Egy fél	Kor. 6.—
Egy egész	Kor. 12.—

Aradi Ipar- és Népbank

pénzváltó-üzlete Aradon, Fehér-Kereszt épület. 2336

Megyei és városi telefon sz. 100.

A fűtési idény beálltával ajánlunk

elsőrendű darabos, magas hőfoku, salon

fűtő kőszenet,

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos 111

légszesz pirszenet (coks,)

100 kiló 3 korona 80 fillér.

Bérmentve házhoz szállítva.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett

fél napi időt kérünk.

Ugy fűtőkőszénél, mint pirszénél

500 kgr. vételnél 25 fillér engedményt nyújtunk.

Vasaláshoz

ajánlunk, száraz bükkfából égetett

faszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Csomagolás fűtőszén 50 kgrmos zsákokban.
Csomagolás Coaks 40 kgrmos zsákokban.
Csomagolás faszén 25 kgrmos zsákokban.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Magyar királyi államvasutak.

144742/908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1904. évben szükséges mintegy

458.000 drb. horgonyzott talpfa jelzőszeg és

8640 mmázsa sósav szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1908. évi november hó 28-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán oda küldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5%-a legkésőbb 1908. évi november hó 27-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Szállításra mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási és az illető anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb pályázati feltételek, melyek a részletes módzatokat tartalmazják, az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségénél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthetők.

Ezen részletes módzatok leírása az ajánlatot tenni szándékozónak fentnevezett magyar kir. államvasuti hivatal által ingyen adatik ki, vagy kívánságár postán megküldetik.

Budapest, 1908. évi október hó

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

A közelgő téli idényre raktáron van legfinomabb Jamaica Rum

üvegje 60 fillér, 1 kor. 80 fillér és 4 korona.

Kiváló minőségű chinai tea.

Egy kis csomag 20 fillér, közép csomag 60 fillér, 1/2 kilo diszes bádóg dobozban 3 korona.

Kitűnő francia illatszerek

Extrait Ideal, Extrait Tréfle incarnat,
Extrait Vigne fleurie, Extrait Crub Apple Blosson

üvegje 4 korona.

Extrait Tréfle du Japon, Extrait Crub Apple,

üvegje 3 korona.

Extrait Violette onpérieur, Eau de Cologne Russe.

üvegje 2 kor 50 fill.

üvegje 6 korona.

Kapható egyedül

Rozsnyay Máttyás gyógyszer-tárában

Arad, Szabadság-tér. 909

Telefon 474.

Ha czipőre van szüksége,

ne vásároljon többé a bécsi vagy külföldön gyártott czipőkből, mert drága pénzért rosszat kap; hanem

rendeljen magyar iparosnál.

Legjobban mutatja ezt az

Aradi czipészek

Zermelő Szövetkezete

(Arad, Andrásy-tér 22.)

kirakata, ahol látható a különbség a bécsi rongy és a tisztességes munka között!

A szabadalmazott Asbest-talpbélesek

egyedüli raktára.

FOGAK

szájpadlás nélkül és anélkül, hogy a gyökerek eltávolításának 3 koronától. Az általánosan készített és Párisban első díjat nyert fogorvosok mindenki azonnal megszokja, beszédzavarokat nem okoz és kitűnően rág vele. Régi fogorvosok átalakítottak.

Vidékiek 12 óra alatt kijelégítettnek.

Fogorvosi intézet: LÖFLER EMIL. BUDAPEST.

VII. Erzsébet-körút 50. sz I. em.

Royal-szállóval szemben.

Fogorvos:

LÖFLER EMIL.

Foghúzás érzéstelenítve.

Tartós plombák.

Rendel. ó. 10-12 és du. 3-7-ig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Mérsékelt árak. Részletfizetésre is.

Fogtechnikai vezető:

GROSSMANN S.

A pártfogorvosok akadémia kiállításán a kereszttel díszített aranyéremmel kitüntetve. Fogad reggel 8-tól este 8-ig.

Nagyobb rendeléseknél a vasutköltség fele megtérítettik.

MAGYAR GYAPJUÁRÓ,
KATONAPOSZTÓ- ÉS TAKARÓ-GYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 ZSOLNÁN.

Teljes Neumann Művelő
Budapeston

Cionnet kérésigél igazoljuk
hogy az általunk megrendelt
valódi kék Cheviot „Admiral”
Melton „Hungaria”
síkos Cheviot „Zsolna”
síkos Diagonal
síkos Double
szövetek gyártmányát képez s ezen árak a legjobb
belföldi gyártásból kerülnek ki mert is azok jószágát
ért becsületes vállalkozók.

MAGYAR GYAPJUÁRÓ-
 KATONAPOSZTÓ ÉS TAKARÓGYAR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ZSOLNÁN.

Magyar Gyapjúáró
Katonaosztó és Takarógyár
Részvénytársaság Zsolnán

ARAD; NEUMANN M. férfi-, fiu- és gyermek-
 ruha-telepe
 CSÁSZARI ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓ

Hivatkozva a feloldali levélre, értesitem a t. úrnak
könnöséget, hogy a felsorolt cikkek ugy nálam, vala-
mint az összes magyarországi fióküzleteimben és pedig:
Arad, Debrecen, Kassa, Kolozsvár, Pécs, Pozsony,
Nagyvárad és Temesvár, állandóan kaphatók.

Neumann M.
 Budapest, Museum-tér 1. sz.

Férfi-öltöny

Zsolnai divatcsik-szövetből... 40 kor.
 Zsolnai Lodenből «Hungaria Melton»... 40 »

Férfi-alster

Zsolnai szürke double-szövetből (bélés nélkül)... 40 kor.
 Zsolnai szürke double-szövetből (Prinz Wales facon) 52 »

Fiu-öltöny, hosszú nadrággal

Zsolnai Hungaria Meltonból, tiszta magyar gyapjú... 27 kor.
 Zsolnai divatcsik-szövetből... 30 »

Fiu-öltöny, «Complet» rövid nadrággal és mellényvel

Zsolnai szürke Hungaria Meltonból... 18 kor.
 Zsolnai valódi kék Cheviot «Admiral»... 26 »
 Zsolnai divatcsik-szövetből... 22 »

Gyermek-ruhák, «Costüm» térd vagy lengyel-nadrággal

Zsolnai szürke Hungaria Meltonból... 15 kor.
 Zsolnai valódi kék Cheviot «Admiral»... 14-18 »
 Zsolnai divatcsik-szövetből... 15-20 »

APRÓ HIRDETESEK.

Két szobás udvari lakás

november 1-től kiadó. Csiky Ger-
 gely-utca 18. szám. 2269

Gyógyszerész gyakornok.

Egy hat osztályt végzett intelli-
 gens fiatal ember gyógyszerész gya-
 kornoknak ajánlkozik. Czim a ki-
 adóhivatalban. 2416

Weitzer János toll.

Doboz 2 kor. 40 fill.
 Nikkelezett aczélból. 2253
 Kapható: Ingusz I. és Fianál.
 Telefon 817.

Kerestetik

egy izr. vallású középkorú özvegy
 házvezetőnő, ki háztartás, varrás,
 gyermeknevelésben jártas legyen.
 Ajánlatok Schwarcz Eszti, Gura-
 honcz küldendők. 2427

Nagymennyiségű

LECZ

eladó

az Aradi Nyomda Rész-
 vénytársaságnál.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájá:

Minden rendű és rangu

tisztességes, szorgalmas ember szakis-
 meret nélkül állandó vagy mellék-
 foglalkozásképen

több száz korona kényelmes havi jövedelemre
 tehet szert. 2559

Szives ajánlatok foglalkozás és viszo-
 nyok megjelölésével a „Mercur” váltóüzleti
 részvénytársasághoz Budapest, V., Fürdő-
 utca 3. — Részvénytőke 1,000,000 korona.

Igaz Sándor

műorás és ékszerész

Arad, Szabadság-tér és Simonyi-
 utca sarkán.

Raktáron tart: **különlegessé-
 gi zsebórákat**, u. m.: Lon-
 gines, Omega, Bonheur stb. vala-
 mint mindennemű **ingá-, fali-
 és óbrésztes órákat** ponto-
 san szabályozva. 2551

Ékszerek nagy választékban.

Saját óra és ékszerjavító

műhelye.

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házaságkövetítő intézete

Budapest, Barcsay-utca 8.

Követőit házaságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
 Eddig több ezer házaság sikerült. — Válaszbélyeg.
 2511

ALAPITTATOTT 1890.

KINTZLER ZOLTAN

Granometler műorás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 1651

Pontos és szolid kiszolgálás!

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy mas
 esetben feleslegessé váló butorokat pe-
 tom áron eladni, megveszem én azokat,
 ugyszintén

uraságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árral.

Kívánatra házhos is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal
 szemben. 1471

Alapított 1893. Telefon 423.

Fleischer Testvérek

vas és rézbutor gyára

Arad, Deák Ferencz-utca,

Földes-palotával szemben.

Gyártanak legjobb kivitelben
 csinos gyermek-ágyakat,
 mindenféle

rézbutort,

összecsukható vaságyakat. Sodrony-
 ágybetétek minden méretben ké-
 szítettek.

Pontos kiszolgálás a legjutányo-
 sabb áron. 2005

Xépes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Telefon 242. sz.

Kalmár * *

*** * József**

villanyműszerész

Kerékpár és varrógép rak-
 tára 2071

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Raktáron tartok családi

Singer varrógépeket,
 karikahajós (Ringschiff) gépeket
 házi vagy ipari használatra 5 évi
 írásbeli jótállással, kedvező havi
 részletfizetés mellett.

Varrógép javítások

jótállás mellett eszközölt: nek.

Pusztai és Társa (Budapest, V., Lípót kör-ut 17) festőkével.